

بو توله کردنوهی کوژرانی قاسم سولیمانی بودجهی سپای قودس زیاد کرا

پرینی قووتی خه‌لک بو شه‌رآشویی هیزه چه‌کداره‌کان

شەپۆلی نویی نارەزایەتىيەكان لە ئىران

پاش ماوهیه ک پاشه کشنه کورونا به ناره زایه تیبه گشتیه کان، کوبونه وه و ناره زایه تی ده بیرینی چین و تویزه جو را جو ره کان له ئیران دهستیان پی کردته وه. روزی یه کشنه ممه، ۱۴ ای به فرمانیار کوبونه وهی خانه نشین کراوان له زیاتر له ۱۶ شار به ریوه چوو. ناره زایه تیبه کان پیوهندی بی که میی موچه هی مانگانه یان بوده. له و ناره زایه تی ده بیرینانه دا که شاره کانی سنه و کراماشانیشی گرته وه، دروشمی زور توند دران.

هه مان روز نوینه رانی ئنجومه نه کانی مالی تیاتری ئیران له به ردم مه مجلس کوبونه وه. ئه و کوبونه وهی ش بق ناره زایه تی ده بیرین به داخرانی سینه ما و شوینه کانی شانو و پشتگوی خزانی هونه رمه ندان له لایه ن دوللهت و ناوه نده بیر پرسیاره کانه وه بوبو. ئنجومه نه کانی مالی تیاتر له راگه یه ندر اویکدا کومه لیک دوايان خسته و دهت پو، وهک: پیتاگه یشن به ژیانی هونه رمه ندان، له به رچا و گرتنی بیمه هی بیکاری و دهرمانی و پیدانی قهرزی بانکی به قازانجی کم بق هونه رمه نده هه ژار و ده سکورتکان.

هاوکات له شاری ورمی شو فیرانی ریکخراوی ئوتوبوس و سرانی ئه و شاره، به همه بهستی ده بیرینی ناره زایه تی به که میی داهات، نه دانی بیمه، به لین و واده ده روی به رپرسان مانیان گرت. له شاری سنه ش دهست فروشانی شه قامی فیرد ووسی به همه بهستی ده بیرینی ناره زایه تی به بریاری نه هیشتنی کاسبکاران له و شه قامه دارا، برآمبه ر بینای شورای شار کوبونه وه.

بەخشینی مەجلیس لە گیرفافی خەلک

سہرتوار

عەلی بىداڭى

◆

بەئامانج گرتنى دەسەلەتى دىكتاتور

۹

سamanی خەلکى ئىران بۇ گىرفانى خەلکانى دى

۴

ستاتوی ئیران دواي گەماروکانى ئەمريكا

۴

ئىيّدادم وەك ئامرازى
سەركوت لە دەستى رېزىيمدا

4

فۆییاى ئىلیتى ناوهندگەراله
درزەكانى تەواوەتى ئەرزى

په روہندہ یه کی خویناوی

ھیشتا دانہ خراو

ئامانچ زیبائی

درویش سلیمانی، استاد دانشگاه تبریز و رئیس انجمن علمی اسلام و اسلام‌شناسی ایران است. در مقاله‌ای که در سال ۱۴۰۰ منتشر شده، او مدعی است که نبی موسی مسیح است و مسیحیت را اسلام خواند. این مقاله برای برخی از افراد مذهبی محسوب شد و در ایران مورد انتقاد قرار گرفت.

نه‌گه رچی له سه‌ره‌تادا به‌پرپرسی ریخکاروی فرۆکه‌وانی ئیران رایگه‌یاند که سندووقه‌بەشی فرۆکه‌که سلامته، بەلام سه‌ره‌رای زور گوشار و کاردانه‌وهی ولاتانی پیوه‌ندیدار بەو رووداوه، هەر جارهی بە بیانوویه‌ک خویان له راده‌ست‌کردنی ئەم سندووقه‌بەشی نهینیبەکانی ئەم رووداوه‌ی تیدا تومار کراوه، بوارد. سه‌ره‌تا بیانوو ئەوه بwoo که ئامريكا يا فەرانسە دەبى ئاميرى ئاناليز و خويندنەوهى سندووقه‌بەشی فرۆکه‌که بددنە ئیران، دواتر گوترا که سندووقه‌بەشی فرۆکه‌که بەھۇزى زېرى رووداوه‌کە بەشى زۇرى له کار كەتوووه و سپا خەريکى چاڭكىرىنەوهىيەتى، كەچى دواجار و پاش ئەوهى ويلايدىمير زىنلىسى، سەرۆك كومارى ئۆكرابىن و، وەزىرى گواستەوهى كانادا مارك گارتنق و سەرۆك وەزىرانى كانادا و هەروهە وەزىرى دەرەوهى سويد هەرەشەى بىرىنى دۈسەكەيان بۇ دادکاي نىيەدەلەتى لاهه دەكىد، لەزىز گوشارەكاني نىيەدەلەتى دواي نىزىك بە شەش مانگ كومارى ئىسلامىي ئیران سندووقه‌كەي پاده‌ستى ولاتى ئۆكرابىن كرد و لەۋى را نىتىدرار بۇ فەرانسە. پاش چەند رۇزىش تىميىكى بىست كەسيي فەرنىسى و نويئەرى ولاتانى تىوه‌گلاؤ لهم رووداوه بە سەرکەوت و تۈۋىيەوه توانيان فايىله دەنگىيەكانى نىيوايىنى فرۆکه‌وانەكان كە ١٩ چركە بwoo، دانلۇد بکەن. لەم ١٩ چركەيە دىالۆگى نىوان فرۆکه‌وانەكە و بورجى كۆنترولدا دەرده‌كەوهى كاربەده‌ستانى كومارى ئىسلامى پىش تىشكىانى فرۆکه‌كە ئاگادارى رووداوه‌کە بۇون و سى بۇز دواتر بەناچار دايانان بە راستىيەكانىان داناوه. لە راستى دا فايىله دەنگىيەكانى نىيوا سندووقه‌بەشەكە بە چۈرىكى دى بۇوى رەشى سپاپى پاسدارانى بۇ كۆمەلگەي نىيەدەلەتى خستە بروو.

به پی به ندی ۱۲ کونفانسیونی شیکاگو، راپورتی کوتایی بودا وایکی
ئاسمانی به مغفره دهی که له ماوهی سالیک داوی پووداوه که
کیسه که دنی درینه ریکخراوی نیودله تی فروکه وانی و ۱۸
به فرانباری ئم مانگه کوتا روزی ئم کاته یه بق ناردنی راپورتی که
له لاین کوماری ئیسلامی ئیرانه و. ریژیمی ئیران به پیداگری له سه
ھله ئینسانی کسیک به تما بو خوی له به رپرسیاره تی ئم
پووداوه بدزیته و، به لام کاربه دهستانی ریژیم و به رپرسانی سه
به سپای پاسداران له بیران چوبوبو که شایه تیکی ئم پووداوه-
ستدووقة رهشـ ماوه که پرده له سه ره موو چه واشه کاریه کانیان
لـ

حالیکی گرینگ له سه رئم رووداوه ئەوھىيە كە ئەگەر قۇوربانىيە كانى
كە سانى بىانى نەبان و هاولولاتىي ئېرمان بان، زۇر بە ئاسانى ئەم
جىيانا تەييان پەر دەپقۇش دەكىرىد، هەر چۈن چەند رۆز پېشىر لە كاتى
ناشتتى تاوانبار و تىرۇرىست قاسىمى سولىتىمانى دا نىزىك بە ٥٠ كەس
لە ئىزىز لاقى بەناو تازىي بىارانى سولىتىمانى دا مردىن و بە رېرسىيارەتىش
نەكوتە ئەستىۋى هيچ كەسىك. وەك چۈن پېشىريش زۇر ھەلەى
نىزامىي ھېزە چەكدارەكانى كومارى ئىسلامى رووداوى سامانلىكى
لى كە وتبۇوه و تەنبا لە ھەوالەكان دا باس كراپبو. دىيارە لە كار و
عەمەلىياتى سەربازى دا ھەلەى ئىنسانىيىش روو دەدا، بەلام نائاسايى
ئەوھىيە دەھولەتىكى دوايى رووداوىكى لەو چەشىنە بېھۇرى راستىيە كان
بېشىويتىنە و درۇز لە كەنگەل خەلکى خۆرى و كومەلگەن ئىنۋەھولەتى بكا و
ھەول دىزەيدەر خۇنە كەرنى كارەساتىكى بدا.

له ئىستادا كومارى ئىسلامى ئىران له و سونگەيەو بەرەبۈرىسى
كۆمەلېك كىشەي حىدى بۇتەوە: يەكەم ئەوي دەبى وەلامدەرى
ھەمۇ پرسىيارەكانى پىيەندىدار بە رووداوه بى، كە بەمەش نىاز
و مەبەستە چەپەلەكانى ئاشكرا دەبن، يەك لەوان چۈن لە كاتىكى
وادا كە هىرىشى مۇوشەكىي كردۇتە سەر ولاتىكى تر -ھېرىش بۇ
سەر بىنكى ئاسمانىي عەينولئەسەدى ئەمرىكىيەكان لە عىراق - و
ئەگەرى هەلگىرىسانى شەر لە ئارادايە، ئاسمانى ئەم ولاته ئاولادلايە
بۇ ھاتوقۇچۇ فۇرۇكە سقىلەكان؟! يان خود بەرپرسانى ئەم رىيژىمە كە
ھەر لە يەكەم ساتە كانەوە ئاگادارى ئەم رووداوه بۇون، چۈن و بەچ
مەبەستىك راستىيەكانىيان شاردەوە؟ وەرگىتنى رەزامەندىنى بىنەمالەتى
قوربانىيان و ئەوهش كە ئاخۇ بە بىزادرن و قەرەبوبۇكىرنەوە دەكىرى
ئەو پەروەندىدە دابخىرى، يەكىكى دىكە لە كىشەكانى بەردمە كومارى
ئىسلامىيە. چونكى رىيژىم دەبى بىرى ۱۵۰ھەزار دۆلار بىدا بە بىنەمالەتى
ھەر قوربانىيەكى ئەم رووداوه و جەلەمە كومارى ئىسلامى دەبى
فرۇڭەيەكى بۇيىنگى ۷۷۳ بۇ ولاتى ئۆكراين بىكىتەوە كە سەرچەم
مەزەندە دەكىرى ئەم قىرەبوبۇ خۇي لە ۲۵۰ مىليون دۆلار بىدا. بۇيە
ھەر لە ئىستاوه كىشە و ناكوكى لە نىتوان بىمەي ناوهندى و دەولەت
دەستى پى كردۇ و بىمەي ناوهندى رەتى دەكتاتۇر كە بەرپرسايدى
ئەم قەرەبوبۇ يېگىتە ئەستى.

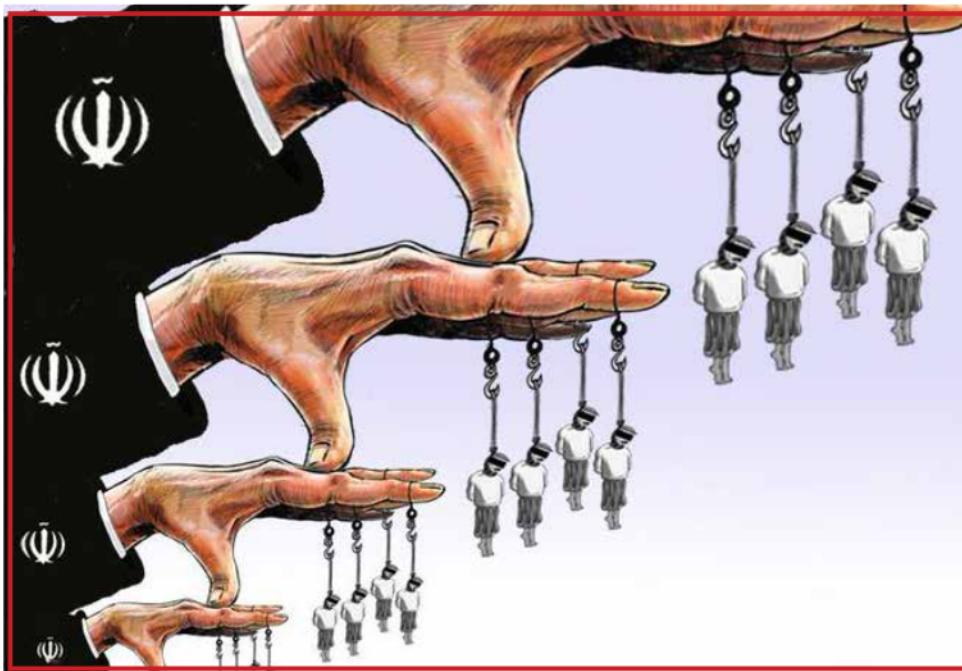
برووداوی فرقه که ئۆکراینییەکە سەرەرای زیان و کارەساتە مروپییەکە بەلام دەرى خست کە كۆمەلگەی جىهانى لەگەل چ رىيژىميك بەرھۇرۇپى، رىيژىميك کە دەرۋەستى كونفانسىيۇنىك و هىچ پېنەسپىتىكى مروپىي و جىهانگۈر نىيە و ھەتا لە دەسەلاتىشدا مابى، كارەساتە نىتاقى لە جاھەدان دەكەن.

ئىّعدام وەڭ ئامرازى سەركوت لە دەستى كۆمارى ئىسلامىي ئىراندا

عومه ر باله کی

له به ریزه بردنی ئه و سزا یه شدا قانوون و ناره زایه تی گشتی که لکی لی و هرگز تووه. له نئرانی ژیر ده سه لاتی کوماری ئیسلامی دا سزا یه دیعدام له قانوون دا گونجندراوه و پالپشتی شرعی و فتوای ٹایه توللاکانی شیعیه ده سه لاتداری نیزامی له پشتنه و ته نانهت به ریزه چوونی سزا یه دیعدام رسیدراوه که له سه رشنه قام و به به ر چاوی خه لکه و جیبه جی بکرین. ئه و دش همه مو بفه و دهیه که بلین و پیشانی بدنه هر که سه و کاربده دست و رخنه گریک به دزی نیزامی کوماری ئیسلامی قسسه بکا، سزا که دیعدامه. له دادگاکانی کوماری ئیسلامی دا دزبه ران، نه یاران و رخنه گران به توانی فه ساد له سه عهرب و شهر له گهله خودا (محاربه با خدا) دادگایی ده کرین. چونکه ریبه رانی کوماری ئیسلامی خویان پی نوینه ری خواه سه رهبره و دزایه تی له گهله خویان و نیزامه که یان له ریزی دزایه تی له گهله خواه داده دنین و به حوكمی ئه و دهی که که سی تا انبارکار او شهربه ری له گهله خوا را گهه یاندوه، ده بی به زیندو ویی له سه رهزوی نه مینی و بق ئه و دش حوكمی دیعدامی له سه ره به ریزه ده چی. دیعدامی روحوللا زدم، روزنامه نووس و میدیا کار یه کیک له تازه ترین نمونه کانه که له سونگه که دزایه تی کردنی ریزیم و له قاودانی جینایت و گهندله کاربده دهستان به فیل و تله که له داو خرا، رفیندره و له دادگارا به توانی "فه ساد له سه عهرب" مه حکوم به دیعدام کرا، به و اتایه له روانگه که ده زگای دادی ریزیمه و بینتوو که سیک رهخنه له نیزامی به ریزه بگری ولاط بگری، دزی و گهندله کاربده دهستان له قاوه بدها، سیاسته بیانیه کانی حکومهت بباته ژیر پرسیار و له سه ره درد و مه رگ و نه هامه تیه کانی کومه لگه بنووسنی، له سه ره عهرب فه سادی به رپا ریزیم - ته نانهت بنمه ماله کانیان- بمینی و

له سست پی بکری.
ههـتا پاس له ئىيعدام دەكىرى، كۆمارى
يىسلامى بىيانووو بەشىك لە ئىيعدامەكان
بۇ "ماف" ئى خەلک دەگەپرىنىتە وە. كوشتنە وە
قىصاصىن كە بەپىنى نۇرمە دىينىيەكان بە مافى
خۇينىگران دادەنلىرى، يەك لەو مافانە كە كۆمارى
يىسلامىي ئىيران بۇ خەلکى بە روا! دەزانى و
مەسەمۇو ھەولىك دەدا بۇۋەھى ئەو ماقە؟ بۇ
خەلکەكەي دەستەبەر بى. بەلام گاللتەي بە
مافە سىياسى و مەدەننېيەكانى دىكەي
خەلک دى، وەك مافە نەتەۋايىتىيەكان، مافە
كۆمەلایەتىيەكان، مافى ئازادىسى دەربىرىن،
بازادىسى ھەلبىزدارىن و

ئەزمۇوننى كۆمەلە مەرفىيەكەن بېشانى داوه كە نالىتكى و ناتەبایيە كۆمەلايەتىيەكەن يىارەدەيەكى زەوينىن و چارەسەركەدنىيان بە كەرەوى پەروەردە و دانانى قانۇونە: بەلام دەسىلەتە دىكتاتور و توتالىتەرەكەن بە پەنا سەردىنە ئامرازەكانى توفىدوقىئى ـىيەعدام بقۇمۇونە- لە هەولى سەپاڭدىن و ھىشتىنە وەدى يىرارەد و دەسىلاتى دەرىگەلىي خۇيانىن و بەس.

عومه ر بالله کی

و ناره زایه تیی گشتی که لکی لی و هرگز توهه. له ئیرانی ژیر ده سه لاتی کوماری ئیسلامییدا سزاای ئیعدام له قانوون دا گونجیندراوه و پالپشتی شرعی و فتوای ئایه توللاکانی شیعه‌ی ده سه لاتداری نیزامی له پشته و ته‌نامه‌ت به ریوه چوونی سزاای ئیعدام بی پیدرداوه که له سه رشه قام و به به ره چاوی خه لکه و جیبه‌جی بکرین. ئه و دش همه موه بف ئه و دهیه که بلین و پیشانی بدنه هره که س و کاربده دهست و رهخنگریک به دزی نیزامی کوماری ئیسلامی قسه بکا، سزاکه‌ی ئیعدامه. له دادگاکانی کوماری ئیسلامییدا دژبه‌ران، نه‌یاران و رهخنگرگان به توانی فه‌ساد له سه ر عه‌ز و شهر له گه‌ل خودا (محاربه با خدا) دادگایی دهکرین. چونکه ریبه‌رانی کوماری ئیسلامی خویان پی نوینه‌ری خوا له سه ر عه‌ز و دژایه‌تی له گه‌ل خویان و نیزامه‌که‌یان له بیزی دژایه‌تی له گه‌ل خوا داده‌ذین و به حوكمی ئه‌وهی که که‌سی توانبارکارو شه‌ری له گه‌ل خوا را گه‌یاندوه، ده‌بی به زیندوویی له سه ر زدی نه‌می‌تی و بق ئه و دش حوكمی ئیعدامی له سه ر به ریوه ده‌چی. ئیعدامی روحوللا زدم، روژنامه‌نووس و میدیاکار یه‌کیک له تازه‌ترین نمودن‌کانه که له سونگه‌ی دژایه‌تی کردنی ریژیم و له قاودانی جینایت و گه‌ندلی کاربده دهستان به فیل و تله‌که له داو خرا، رفتیدرا و له دادگادا به توانی "فه‌ساد له سه ر عه‌ز" مه‌حکوم به ئیعدام کرا، به و اتایه له روانگه‌ی ده‌زگای دادی ریژیمه‌وه بی‌تتو که سیک رهخنله له نیزامی به ریوه به‌ری و لات بگری، دزی و گه‌ندلی کاربده دهستان له قاو بد، سیاسته بیانیه‌کانی حکومه‌ت بباته ژیر پرسیار و له سه ر دهد و مه‌رگ و نه‌هاما تییه‌کانی کومه‌لگه بنووسی، له سه ر عه‌ز فه‌سادی به‌رپا کرده و سزاکه‌ی مردن!

رابردویی به کارهای نانی ئامرازی ئیعدام به
مه سنتی سه رکوت و ئوپه‌ری زبردندگی
سیاسی و کومه‌لایه‌تی به میثروی کوماری
یسلامیه و گری دراوه. یه‌که مین پیشیلکاری
دقی مافه‌کانی مرؤف ته‌نیا چوار رق دوای
سه رکه‌وتئی شوربشي گله‌لانی ئیران له سه‌ربانی
مهدره‌سنه‌ی ریفاه^۱ تاران به ئیعدام کردنی
کاربیه‌ده‌ستانی پیشوروی بیژیمی پیشود ده‌ستی
سی کرد، ده‌سپیکی کوشتار و نه‌هیشتئی دژبه‌ر
ن‌هیار که له کاشی شورشگیری ئوکات دا
که‌کم کس ناپه‌زایه‌تی له دژی ده‌بربری. ره‌وتیک
که به ئیعدامی زیندانی‌بیانی سیاسی دریزه‌ی
تیدرا و کوماری ئیسلامی بق توقاندنی کومه‌لگه
نه‌ناف و داره‌کانی ئیعدامی کیشایه شه‌قامه‌کان
ب‌ره‌چاوی خله‌لک؛ که ئەم ره‌وتە ئىستاش ھەر

کومناری ئیسلامی ئیران له ماوهی چل سالى رايدروو اهەممو کات له دواي ولاتى چىن پلهەي دووهەمى له جىيەھەجى كىردىنى سزاي ئىعدامدا بق خۇرى دەستتەبەر كىردووه، بەلەبەرچاو گىرتىنى رېيژەھەجەشيمەتى ئيران و چىنيش، دەكىرى بللەين پلهەي يەكەمى له ئىعدام له دەننادا ھەيە. لەگەل ئەۋەشدا ماوهەماوه له لايەن دامەز زاراوه كانى داكوكىكىكارى مافەكانى سرۇش بەرىۋەھەچۈونى سزاي ئىعدام له ئيران مەھكۆم كراوه و بە بەردەماھى لەگەل دەزىيەتىي كۆمەلگەي جىهانىيىش رووبەرپۇرۇ بوقتۇوه و لەو سۆنگەيەو راگەيەندىراو و بېرىئارنامەي لە دەزى دەركراوه؛ بەلام دەسىلەلاتدارانى كۆمارى ئیسلامى وازيان له سزاي ئىعدام نەھىيناوه و بىگۈدان بەھەنەزەيەن و مەحكوم كىردىنان له سەر جىيەھەجى كىردىنى سزاي ئىعدام هەروا پېتىڭىن، چونكە هەرودك باسمان كرد سزاي ئىعدام بق دەسىلەلاتدارانى كۆمارى ئیسلامى ئامرازىيىكى گىزىنگە بق نەھىيىشتەن و حەزفى فيزىيىكىي جىابيرانى خۇيان و خولقاندىن و سەپاندىنى كەشى ترس و توقاندىن له كۆمەلگەدا. نىزامى كۆمارى ئیسلامى بق راگىرتىنى هىيژەنۇنى خۇرى بە سەرگەلانى ئيراندا نەك هەر دەستبەردارى سزاي ئىعدام نامى، بەلكۇو

يەن هېيچ قەربۇويەك ناتوانىي جىيگەي ئەو گيان ئىستادنە بىرىتەوە. كارىگەرنە بۇونى سزاي ئىعدام لە پاراستىنى ذورمەكانى كۆمەلگەش راي كىردووه كە ئەم جۇرە لە سزادانە رۆز بە قۇز دېبەرانى زىياد بىن و لە قانۇونى سزادانى زوربەي ولاتاپىش هەلگىرى، يان ئەگەر لە چەند ولاتىكىش مابى بە دەگەمنەن جىيەھەجى كىرى. لە ئىستادا بەپىچىيەن ئىندىك ئامار لە ۱۹۵ لەلاتى ئەندامى رېكخراوى نەتەوە يەكگەرتووه كان ۱۵۲ ولاتدا سزاي ئىعدام هەلگىراوه. لەبرى بەھەنەزەن و بق كەم كىردىنەو يان نەھىيىشتەن ئاتا ئەندا سزاي جىيگەرەوەي دى بەرچاو كىراوه و دەركەوتۇوه كە ئەم بېرىارە شۇينى ئەرینىي زور پىتى لەسەر كۆمەلگە ئاساوه، بەلام لە كۆمارى ئیسلامى ئيراندا حىيَايەت جۇرىيەكى دىكەيە.

لە ئيرانى بىنەستى كۆمارى ئیسلامىيىدا رۆز يېيە بەئاشكرا لە سووجىكى ئەم ولاته و نائاشكرا بە دەيان حەوشەي بەندىخانەكانى لەلاتدا پەقتى ئىعدام هەلەخىرى، بەلام لەو سۆنگەيەو نەمەننېيەت بق خەلک بەديارى هاتۇوه و نە بەھا بەيابىخە كانى كۆمەلگەشى پى پارىزىراو بۇوه، يېيللا ئەمەن نەبىن كە دەسىلەلاتلى كۆمارى ئیسلامى ئوق ترسانىدىنى كۆمەلگە لە سەرىز تۈپۈي سىياسى

ستاتوی ئېران دواي گەمارۋەكانى ئەمريكا و گوشاره نېودەولەتىيە كان

نہ وید قادری

به رچاوی توانا سهربازیه کانی نیرانی
له دژی بهوتیکی ناچه یی گرینگ بwoo
که پوتانستلی لذکه وته وهی شهريکی
گوچه همچو اه آنیه زاده ۱۴۵۵

خستنه خوارهوهی درونه ئەمریکیيەكە ریکەوتى ۳۰ مئۆزەردانى ۱۹۹۸ءى پەشىران لە ریگاى هاۋەتكىكى "زۇرى بە ئاسمان" دېۋەنیكى ئەمریکیيە لە جۇرى (RQ4Global Hawk) كە بايى ۱۲۰ ميليون دۇلارە، خستە خوارهوهى دواي ئەو ھىرىشە ئەمریکیيەكان رايانگەيىند كە ئە درونه لە كاتىكىدا كە لەسەر "ئاوه نیونەتەويىكە كاندا" لە فەريندىدا بۇوه كراوەتە ئامانچ و لەسەر ئەو ئەساسە، باسى تولە سەندىنەوەيان دەكرد، ئەگەرچى ھىرىشى تولە خوازانەي ئەمریكىدا لە دوايىن سات دا بە ھۆكارى نادىيار ھەلۈدشاپە وە.

دہسگرتن بهسہر تانکیڑہ کاندا

له ریکه و تی ۲۸ بی پوشش پهربی ۱۳۹۸،
ئیران (سوپای پاسداران) له کهند او
دستی به سه ر که شتیه کی نهوت هه لگر
داگرت که ئالای بریتانیا له سه ر بوبو.
ئه و که شتیه بریتانیا به ناوی Stena
Impero. له ئاوه کانی عومان له ریره وی
هورموز و له لاین سوپای پاسداران و
راگیرا و پاشان گواز رایه و بق به ندره
عه باس. له ویش به بیانووی پیشیل کردنی
یاساکانی په یوهست به هاتوچه له
گرووی هورموزن له لایان ئیرانه و دهست
کرا به لیکولینه وه له باره دهی وه. دواتر

له و دلامی هه نگاوه کانی ئه مریکا له
که مپه ینی گوشاری هه ره زور له دژی
ئیران، ئه و لاته هه ولی پیشاندانی توانایی
خوی بق زه بریلیدان له بازگانی جیهانی
و بـ رژه دندیه کانی دیکه هه مریکا
داوه و هه رودها بوبو به هوی زیده بونی
نیکه رانیه کان به نیسبه چالاکیه
ئه تو میه کانی. ئامانج له و کارهش ناچار
کردنی ئه کتله ز نیونه ته و دهیه کانه، ئه وانه هی
که به ستراؤنه ته و به دابین کردنی
سـ قامگیری نهوت بق گوشار خستنه
سه ر ئیداره تر ام بـ که مکردنه وه

هیرشن کردنه سه رکیلگه نه و تیبیه کانی
عه ره بستانی سعوودی
له مانگی خه ره مانانی ۱۳۹۸، ئیران
به که لکوه رگرتلن له هاژه ک و درون،
هیرشنیکی به ریلاوی کرده سه رکیلگه
نه و تیبیه کانی به عقیق و خوسه بیر له
عه ره بستانی سعوودی و بمو به هوی
له کار که وتنی ۵۰٪ توانایی به ره مهینانی

به برینی ۵٪ نهادنی به رده سنتی جیهان، بازاری جیهانی و زه تووشی شوک و پاشان به رزبونه و هدی به های نهادنی به شیوه های کی به رچا و یوو. نهادنی هدیرشنه نهادنی کی

دستیوردانیکی پر تیچووی له سووریا، عیراق، و یهمهن دا دهکرد. ئیران تهنهادهت دواي هله لگرتني گه ماروقکان له سالى ۱۳۹۵ دپاش دوبوباره سهپاندنی گه ماروقکان له لایان ئه مریکاوه، ههـر بهشیک بوهه مملمانی ناچجه ییه کان. په رپرسانی ههـمریکی پییان وایه که که ماروقکان کاریگه رییان له سهـر حیزبولای لوینان دناوه (که مکردنـه وـهـی ئهـندامـهـ کـانـیـانـ، دـاـوـاـیـ بـارـمـهـتـیـ وـ هـتـدـ)...، هـرـوـهـهـاـ بـوـتـهـ هـوـیـ کـهـمـکـرـدـنـهـ وـهـیـ ژـمـارـهـ ئـهـ وـ چـهـکـدارـانـهـ کـهـ لهـ سـوـوـرـیـهـ بـوـ ئـیرـانـ شـهـرـ دـهـکـهـنـ شـایـانـیـ باـسـهـ لـادـانـیـ گـهـ مـارـوـقـکـانـ بـوـ بـهـ هـوـیـ بـهـ رـزـبـوـونـهـ وـهـیـ بـودـجـهـیـ دـیـفـاعـیـ ئـیرـانـ بـهـ پـیـژـهـیـ ۴۰ـ٪ـ لـهـ نـیـوانـ سـالـهـ کـانـیـ ۱۳۹۵-۱۲۹۷.

هه رهشنه کانی نیزان بق سه ر ته ناهیی
وزه له ناوجه هی که نداو
کاربیده دستانی ئیران به تایبەت
فه رمانده کانی سپای تیوقریستی پاسداران
چه ندین جار رایانگه یاندووه که له ئەگەری
پیگە نه دان به هه ناره کردنی نه وئى ئیران,
ئەوان ناهیلەن نه وئى ئەوانى تریش
بفر و شری. پاش ئەو هه رهشانه، کۆمەلیک
هیرش کراوه ته سه ر کەرتى هه نارده کردنی
وزه له ناوجه هی که نداو. هیرش بق سه ر
کیلگە نه وئى بە کانی عه ره بستان سعوودى
له بە عقیق و خوردیس، دیارتلىن و
بە هیزتىرین ئەو هیرشانه بۇون کە بۇو
بە هۆی پەرزبۇونە وەی بەھای نه وئى
باق ٨٠ دۆلار بق بوشکەیەك و هەروهە
دابەزىنى ٥٪ كۆپ رهە مى بۇڭانە نه وئى
جىچىان. تەقادنە وەی مىن لە بن کە شتىيە
ئىيماراتى و نۇرۇيىتىيە کانىش بەشىكى تر
بۇون لەو هیرشانە کە هه نارده کردنی
شەوتىيان لە ناوجە هی کە نداو بە ئامانچ
گرتووه. ئەگەرچى لە كەيىسى هیرش بق
سەر كیلگە کانی سعوودى، ئەمرىكا و

سیاسہ تی گیزہر و گوپال (carrot and stick) کی لئے دعویٰ نئران کرد.

میتوزووی که ماروکاداسی نه مریکا بود
سهر ئیران، دهگه بریته وه بوق سالی ۱۳۵۷
و قهیرانی هله لکوتانه سهر بالویزخانه‌ی
ئه مریکا له تاران و به دلیل گرفتنی دیپلماته
ئه مریکاییه کان. پاش ئه وهی ئه مریکا
بریاری دا گه مارق بخاته سهر ئیران،
دهست به سهر ۱۲ میلیارد دلار له
داراییه کانی ئه وه لاته له ئه مریکا دابکری
و، پاش هله لگیرسانی شهربی نیوان ئیران
و عیراق، ئیران بریاری دا له گله ئه مریکا
سسه‌ودا بکا و دلیله کان بهردا. له و کاته
بهملاوه ئه مریکاییه کان بؤیان ده رکه وت که
دهسه لاتدارانی ئیران به پیتی لوجیکی سود
و زیان (Cost-benefit) بیر ده کنه وه.
له روانگه‌ی (انیفیو و هیتویوت) دوه،
ئه مریکا بهو زینبیه‌ته وه گه ماروکانی ئه م
دوایانه‌ی خستوته سهر ئیران و ئامانج
له و گه مارق‌یانه، گوشار خستته سهر
ئیرانه بق کوتایی هینان به پشتیوانی کردن
له تیرو ریزم، پیشیل کردنی مافی مرفق و،
په ره پیدانی پروف‌گرامه ئه تو میمه که.
له دوو دهیه‌ی رابردوودا پروف‌گرامه
ئه تو میمه که ئیران (بـه و پـیـه) که
ته ناهیی ناوچه‌ی و نیونه‌ته وهی ده خاته
ژیر مه ترسییه وه) نیگه رانییه کی زوری
له ئاستی نیو دهوله تی دا لی که تو قته وه و
هه ره وه دش بوقه هوی سه پاندنی گه مارق
لاته زلهیزه کان به سهر ئه و لاته دا. ئه و
گه مارق‌یانه ش کاریگه ریی زوریان له سهر
ئابو رویی ئیران و به دیاری کراویی له سه ر
هه ناره ده کردنی نه وتی ئه و لاته دان اواه.
بـق نـموـونـهـ، بـهـشـیـ نـهـوتـ لـهـ کـوـیـ رـیـزـهـیـ
هـهـ نـارـهـ دـهـ کـرـدـنـیـ ئـیـرـانـ لـهـ سـالـیـ ۱۳۹۴ـ،ـ
بـقـ ۰.۳۶ـ دـاـبـهـ زـیـوـهـ هـهـ روـهـهاـ دـاهـاتـیـ نـهـ وـتـیـ
ئـیـرـانـ لـهـ ژـیـرـ سـایـهـیـ گـهـ مـارـقـ کـانـ دـاـ،ـ لـهـ
۱۱۳ـ مـیـلـیـارـدـ دـوـلـارـهـ وـهـ لـهـ سـالـیـ ۱۳۹۰ـ،ـ بـقـ
مـیـلـیـارـدـ دـوـلـارـ لـهـ ۱۳۹۴ـ دـاـبـهـ زـیـ.

هانس جی موریگینتا وک بیزدوزیزیکی ریالیست، دلی که دولتمدار بق بهره‌پیشبردنی به رژوهندیه نته و دیه کان سی ئامرازی لبه‌ردستادایه: لوچیک، بهرتیل و هردهش. هر وک پاسی لیوهکرا، یه‌کیک له هاندره کانی ئەمریکا و ولاتاني پرئیاوايی بق خستنه سه‌ری گه‌ماپرکان له سه‌ر ئیران، چاوه‌روان کردنی ئە و خاله‌یه که ئیران به شیوه‌یه کی لوجیکی مامه‌له بکا و وهلام دات‌هه. ئامرازی دوهه‌م که به‌رتیله، روکیکی به‌رقاوی له به‌رهو پیش‌بردن و جیبه‌جی کردنی سیاسه‌تی ناواچه‌یی و نیونه‌تە و دیی ئیران و که‌لکوه‌رگرن له "دیپلوماسی چیکبوبوک" (Checkbook Diploma-) (C) بعوه. ئە نموونه‌یه به‌تایبه‌ت بق کرینه‌وهی دهنگی لایه‌نہ سیاسییه کان له ولاتاني ناواچه و سرینه‌وهی که‌سانی سه‌ر به ئوقیزی‌سیيون (تیرقری سه‌رکرده سیاسییه کان له ده‌ره‌وهی ئیران، و کرینه‌وه و بیده‌نگ‌کردنی لایه‌نیک) که‌لکی لی و درگیاروه. خالی سیه‌هم، هردهش که له و تاره‌دا تیشكی زیاتری ده‌خریته سه‌ر

کۆمەلگە و بزووتنەوە کۆمەلایەتییە کان

و با یه خی خویان له ده دست داوه. زور بهی خله لکه کومه لکه ئور و پاییه کان توانيان بگنه خویندنی به رز و لم نیوه دا ژنان رفولی به رچاویان هه بوده. رایه لکه زانیاریه کان و پیوه ندیه کان رفولی تازه یان هینا ئاراوه و سه رمایه له چوار چینه هی بازاره ناچه بی و نه ته و دیه کان تی په بری و ده گهل سه ره له دانی سه ندیکا مه زنہ ئابوریه کان هه ولی در وست کردنی بواری نویان دا. بزو وتنه وه کونه کان له چوار چینه هی ریکخراوه کریکاری یان جوتیاری له سه ر بنه مای پیوه ندی به حکومه کان وه پستانساه کراون. یه روانینه حکومه ت و دامه زراوه کان وه ک نه یاری سه ره کی ده ناسرین. ئه م بزو وتنه وانه که وه ک شتیکی داینامیکی برهه هاتووی کومه لکه هی مده دنی با سیان کراوه، برگری له به رژه و هندی گروپه تاییه کانیان له ئه ست قیه.

ئالان تورین کومه لناسی فه رانسیه بی سی بنه مای بق هه بعوونی بزو وتنه وه کومه لاییه کان داناوه:

۱- بنه مای ناسنامه (شوناس): پیویسته بزو وتنه و دیه کی کومه لایه تی ناسنامه هی کی دیاریکرای هه بی (له ج که سانیک پیک هاتووه، به رددنگه کانی کین و برگریکاری کام به رژه و هندیه؟)

۲- بنه مای دزایه تی: بزو وتنه و دیه کومه لایه تی به رده دام دزی جوریک له مپه بر

سیاسی ناسایی ههڙمار دهکرین، جیا له پیداگری له سه ر چوار چیوهی سیاسی تیوریه کان، دوو خالی هاو به شی دیکه شیان یه هه چالاکی بزوونته و کومه لا یه تیه کان به ناته کوزمند نازان. دوو: به شدارانی ئم جوولانه وانه به بی ثاودز ناناسن.

له سره نوی بیون پیداگری دهکا (بنزونتنه و
کومه لایه تیه نوییه کان) و بو پیناسه کردنه
ئم جوره جوولانه وانه به کار دی که له
۱۹۶۰مه که بواری کومه لایه تیدا گرینگیان
پی دراوه. له ئاکامی دهرکه وتنی له پیر و
به رفرهوانی بزوونته وه کومه لایه تیه کان،
شه پولنیکی نویی تیوریه کان دهرکه وتن.
ززربه‌ی ئم تیورییانه پییان وابوو که

شارپوخ حسنه زاده

تیرمی بزووتنه وه کومه لایه تیه کان
به هوی جو راوجوریی بزووتنه وه کان
جیاوازه و به ئاسانی ناتوانی سنوریک
بزووتنه وه دەرکەوتە پیووندیدارە کان
بىدوزىتە وه. ئەم ئالۋىزىيانە بۇونە هوی
ئە وە کەلک لە تىگە يېشتنى دىكە لە جيائى
بزووتنه وه کومه لایه تى وە بىگىرى و لە^{لە}
تاكامدا جوولانە وە جىاڭى بە باپەتكانى
دىكە وە وە گۇران و شۇرۇش لىك
درانە وە، يان لە باپەتكە تايىه تىيە کانى دىكەي
وە دە تىگە يېشتن و پىناسە نەرىتىيە کانى
پیووندیدار بە بزووتنه وە کومه لایه تى
دە توانىن ئامازە بە ئاكارى گىشتى، كارى
گىشتى، رەخنه کومه لایه تى، جيوازىي
کومه لایه تى، بەرنگارى کومه لایه تى و
ھەلوپىست وەرگىتنى راستە خۆ بەكەين. لە
پاستىدا ئەم تىگە يېشتنانە تەنبا بەشىك لە
قامى بزووتنه وە کومه لایه تى پىك دىنى و
ئامازە بە پىناسە سىرەبە خۆى ئەو ناكەن.
لە كوتايىه کانى دەيى ۱۹۶۰ ئادكارى نوپىي

کرداری کومه‌لایه‌تی سیاسی پهیدا بون و ریکخه‌ری گشتگیرترین بزوونته وکانی دوای ۱۹۳۰ بون. کاراکتیری ئەم جیاوازییه زورتر لاؤان و ژنان و کەمەنەتەوەکان بون، کە ناکری پفتاری ئەوان لەسەر بىنەمای كەلینە سیاسى -کومه‌لایه‌تىيە سیاسىيەكان يېكىبدىرىتەوە. لە ئاكامدا بايەتى بزوونته وە كومەلایه‌تىيەكان وەك دەستورى كارى ئەو كەسانەتى لى هات كە ھاوپىرى ئەم بوارە بۇون، يان بەشىۋەيەكى چالاڭ لەم بەشەدا توپىزىئەنەوەيان كردووە. لە ئەنجامدا سالى ۱۹۷۰ ژمارەيەكى زور بېرۇكەتى نۇى لەم بوارەدا ويتنا كران.

به پیش پوچنده ندیمه که ئەم تیوریانه به سەر دوو گرووبی، ئەمریکایی و ئوروپایی داباش کران. تەوفیر له نەرتی بىركردنەوهى ئەمریکایی و ئوروپایی و جیاوازى ئەم بىز ووتنه وانه لهم دوو قوربە (قاره) يە سەریان ھەلداوه و بەستین سازى ئەم جورە يىخستتىيە. به روانىنېكى خىرا، لېروانىنە ئەمریکایيەكان له بارەھى بىز ووتنه وە كۆمەلايەتى زىاتر لەزېر كارىگە رىي سوننەتى كاركىرىن دان، لەكايتكا كە تیورىيە ئۇرۇپا يېكىن زىاتر به تېروانىنېكى ئىوماركىسىستى دەركەۋە كان راڭە دەكەن. ئەم باپته به رېزېيەك لە راستىيە كۆمەلايەتىيەكان وە سەرچاوهى گرتىبو، چۈونكە له ئەمریکا ئەم رېكخراوانە لە تاكامى نازەزايەتىيەكان وە درووست بۇون، خىرا به رەھە كارخوازى دەچن و زۇرتىر وەك گرووبى خاودن بە رېزە وەندى رى كەتون، بەلام له بەرامبەردا له ئۇرۇپا ئەم بىز ووتنه وانه زىاتر دەزى سىستەم بۇون و زۇربەي تايىەتمەندىيەكانى خۇيان، له وانه جەختىرىدىنە وەيان لەسەر ئىدىلۇزى لە چەپەكان وەرگرتىبو (1).

سوییی بوجراهی له ییلنداد. فیلم را به و ناتوانی به شیوه‌یه کی ته‌واو سه‌رجه‌م تیوریه‌کان بگریته‌وه. به تایبته ئه و تیروانینه ئالۆزانه‌ی که ناکری به سانایی له یه کنک له و دوو به شهدا جی بکرینه‌وه. هه لاؤاردن له سه‌ر بنه‌مای "کلاسیک" و "نوی" مودیلی دیکه له ریخستنی تیوریی بزووتنه‌وه کومه‌لایه‌تیبه‌کانه. رژماردیه ک خاوند را له بواری بزووتنه‌وه کومه‌لایه‌تیبه‌کانه‌وه، به جیاکاری ئه م بیووازیانه بق کلاسیک و نوی له سه‌ر بنه‌مای قوناغی میزروویی تیوریه‌کان ریکدەخان. ئه م ریخستنده، ئه و تیورییانه‌ی که بیووندییان به سالانی بئر له ۱۹۶۰هه‌یه کلاسیکن و ئه وانه‌ی دوای ئه مساله‌ش به نوی دەخەملیندرین. بنه‌مای ئه م ریخستنە

یان هیزیک دوهسته وه و به رده وام هه ولی شکسته دانی دوژمنانی هه یه و بی بونی بنده مای دژایه تی، بزووته وهی کومه لایه تی ناتوانی بونی هه بی. زوربهی بزووته وه کومه لایه تی به کان به رده وام دژی ئه م ره وشنه که تی دان و نامانجه کانی خویان هاوتهدربیب دهکل بارودوخه که نابین.

- ۳- بنه مای گشتگیری: بزووته وهی کی جفاکی به ناوی بایه خی زور دهکل ثایدیای مه زن، فله سفهه یان ئایدیای نولی دهست پی دهکا و چالاکیه کانی له بیر و بروایه که وه شه قل دهگری، که هه ولی به رفره وان بعون و پیشکه وتن دهدا. ئه م هؤکارانه دهبنه هوی چالاکی بزووته وهی کی کومه لایه تی له وانه یه به شیوهی به رژه وندیی نه ته وهی و ئازادیی مرؤثایه تی، ئاسایش و مافی مرؤف، سه لامه تی گشتی و خواستی خواوه دند بیت، ئه مانه ئه و تایبه تمه ندیانه ن که ئالان تورین به بنه مای گشتگیری ناویان

ثایدلوژی، ناسنامه‌ی به‌کومه‌ل، جوری پیوندندیه‌کان، ریخکستن (...).
بابه‌تی سرهکیی ئەم تیروانینه دوزینه‌وهی سرهچاوهی سرهکیی کەلینه کومه‌لایه‌تیه‌کانه کە بزووتنه‌وه کومه‌لایه‌تیه‌کان له‌سەری هەلده‌چترین. بەشیوویه‌کی گشتی ئەم روانینه لە ریزی کۆمەلگەی سقیل دان و جەخت لەسەر تایبەتمەندی کومه‌لایه‌تى بزووتنه‌وه چاککییه‌کان دەكەن‌وه و گرینگیی پیوازیه‌کان لە بستینی جیاواز لە چالاکی سیاسى دا هەلددەنگىن. بە واتایه‌کی دىكە، بزووتنه‌وه کومه‌لایه‌تیه‌کان ھولى گۇرپىنى دەسەلاتى سیاسى نادەن، بەلكوو پیوندندیه کومه‌لایه‌تیه‌کان و چڭاکى سقیل و دك ئامانجى کارهکانى خۆيان دادەنин. هەرچەند دەكرى ھەندىك لايەنى سیاسىيىش بەخۇوه بىگرى يان لە ئامرازى سیاسى كەلک وەربىگرن بەلام ئامانجى سەرەكى بزووتنه‌وه کومه‌لایه‌تیه‌کان گۇران لە کۆمەلگەی مەدەنی دايە. بە بۈچۈونى ھابىمىس، بزووتنه‌وه کومه‌لایه‌تیه‌کان كەلک لە ژىنگەچى جىهان (چاکى مەدەنی) وەردەگىرن نەك مەنتقى سىستەم (کۆمەلگەی سىپاس (...).

سه رکه و تئی ره و شت مهندانه به سه ر زانستی
کومه لایه تئی ئه مریکا ده رفه تیکی گونجاوی
بو خستته رووی تیورییه کانی ده روون ناسی
ثاماده کرد. هه تا ئه و جیگای که خولقینه رانی
تیوری که کاریگه ربی به رهه می کار کردنیان
له سه ر ببو له راشه جو لانه و دکان په رژانه
سه ر ره و شت - ئاکار - و دک تیگه يشتتیکی
سه ره کی و بنچینه بی. تیورییه کانی پیوه ندیدار
به کومه لگه ش ده گل ئه و هیکه زیاتر پشتیان
به لایه نی کومه لایه تئی ئورو و پا ده بست.
له هه مان کات دا تابیه تمه ندی تاکیان
له به رچاو ده گرت. به گشتی له کومه لگه ش دا
سه رنجیان ددا سه ر هستی غه و اردی
و نیگه رانی و سه ر کوت کردن، هه رو دها
بینه ش بونی بیزه دی و، چه خت له سه ر
ده ش ده و نیم تاکه کان ده کاته و ۵

شیوه‌ای جو پردازی نه بینندگان می‌نمایند و ناتوانی به شیوه‌یه کی ته او و سرهجهم تیزوریه کان بکریته و به تایبہت ئه و تیزروانیه ئاللوزانه که ناکری به سانایی له یه کنک له و دوو به شهدا جی بکرینه و هه لواردن له سه ر بنمهای "کلاسیک" و "نوی" مودیلی دیکه له ریکخستنی تیزوری بزووتنه و کومه لایه تیه کانه رژم اماره یه ک خاوند را له بواری بزووتنه و کومه لایه تیه کانه وه، به جیاکاری ئه م بیووازیانه بق کلاسیک و نوی له سه ر بنمهای قوقنانه میزرووی تیزوریه کان ریکدده خن. هم ریکخستنده، ئه و تیزوریانه که بیووندیان به سالانی بئر له ۱۹۶۰ هه یه کلاسیکن و ئوانه دوای ئه مساله ش به نوی دده ملیندرین. بنمهای ئه ریکخستن

دارالسّمک

دارسمه ده نووکي
له سمين ناپاريزى

لېدەن لە ئال و لە بىزمار

کومباری ئىسلامىي ئىران شوکر بۇخوا له سەردەمى ئېتىرنىتىت و
ئېتىرنىتىت و ئەم دونيا سەير و سەمەرەيەدا كەللا و كەيخدا و كەله لاي
زىدىن سېپى و دەملە پېشى يەكچار زۇرن و ھەر كامەيان سازىيەك دەژەنى
و دواى چل سال راهىتانا بەردهوام توانىييانە ئۇركىستارىيەك پېك
بىخەن بتوانى سەر لە ھەموو مەرۆڤ و بۇونەودەر و جەۋاجانەورىك
ئېشىپىنى:

دوای پارچه بیونی حاجی قاسم و دوزینه و هی نگوستیله که هی
که له نزیک فرهنده خانه هی به غدا فرید رایه سوچیک و سالیک
به سر ئه رمو رو داده تبیری، کللا و که یخواهی کان دهستیان به
زیندو و کردنه و هی ریباڑه که هی کرد. دیاره زیندو و کردنه و هی ریباڑ و
می باز له نیزامی "مقه ستد دسی" کوماری ئیسلام بیدا زور گرینگه و
جیگی خویه تی هه تا له رینه و هی همودو کللا و که یخواهی کان و دک
میشور و که، ریزگرتن له میژو و و که کی به رده و ام بی:

ئەوهى لە مىژۇوى چل سالەي كومارى ئىسلاممېيدا بەردەوام و
كەگۈرە، ئەو سیاسەتە حەكىمانە يە دەتوانى لایەنگارانى ئەم دەسەلاتە
”مۆھەست دەسە“ دواي مردىنىش وەك سەربازى بەخىزىبەر كەت
بىخاتە مەيدانە وە و لەپىتاو ھاندانى ئەوانى دىكە بە رەزىيان بىكاڭە وە. بە
كىرىانە وە سەدان چىرۇك و بەسەرھاتى روونەدراو و خۇلقاندى
دەدەيان ۋاكارى لەبار و چىكىرىدىنى پەرجۇرى جۇراوجۇر بۇ كۆزىراوان،
ويايانلى دەكەن ئەوهى بە خەياللىشىياندا نەھاتۇۋە كەدبىيان و ئەوهى
نەيازىنانييە زانىيەتتىيان. ھەموو كەللا و كەيھۇداكان بە جوانى دەزانى
لەبەر يەك بېگىرنە وە. ئەوهى دووزەلەي پىنە دەتوانى لەبەر شەمىشال
بېگىرىتە وە و ئەوهى پەنجەي لە سەر عوودە دەتوانى بە ھەۋاي دەمبەگ
تەپەلى لى بەھىنى و ئەوهى زورنا دەزدەنلى، لەپىكى زورناكە يەوه زرم و
ھۇرى تارشىرازى بلاو دەكاكە وە.

که سیک ئەم رۆزانە له سەرەوبەندى سالرۇڭى پەرپەربۇونى حاجى
قاسىم گۈي بىداتە كەللا و كەيخوادكانى وەك رېيەرى يەكىدەست و مىرزا
حەسەنى فەرىدوون و ئەحمەمى عەلمۇلەلەلەدەرى مەشەدەى خاودەن
رېياناز و مى باز و حەمەرەزاي نەقدى و عەبدۇلناسىرى قەرزوقۇلە،
ھەر ھەموويان ھەركەسە و وىتارى ژەنلىنى سازى بەرددەستى خۆى بە
چەكوشى "نەرمىشى قەھرەمانانە" و "تەقىيە" مۇسلىمانە له نال و لە
بىزمارىش دەدا.

کاتیک خهونی دروست کردنی هیلالی شیعه خهیالی و دیده اتنی
ده گه شایه و حاجی بو پرکردنی ئاخوری گاوگولی سه ر به خویان
وهک شوانی باش له جیات فه ردھی کا و جو وینجه، فه ردھی دو لاری
به دانگه و ئاخوره کانی عیراق و یەمەن و لوبنان و سوریه دا بلاو
دده کرده و ناسری قه رزو قوله ش لەم سه رو بەندەدا کرايە به رپرسى
بانکى نیوەندى و گوتى بى سى و دوو نزخى دو لارى ئەمريکاي
جەنەتكار داده بەزىتم و له جیات دو لار به پاره ى و لاتانى دىكە سات

و سهودا دهکم و ٿئگهر هیلالله که های حاجی سه ری گرت ٿئوکات
بریالی نئرانی دهست له ریالی سعودی و دیناری ٿوردوئی و پاوهنی
ئینگلیسی و یورقی ٿوروپایی دهستینی. جه تابی نه قدیش که پئی ابابو
ناسری قهرز و قوله زور نه غده، سازه که های خوی قورمیش دهکرد
و دیگوت جا موسوشه مان له سووچی خورنواوی هیلالی شیعه و
که دهکاته لیواری بوقره لاتی دهريای نیوہ راست و اته لهو به ری
ناواهه که دهگنه نئیالیا و فردنسا و نئلامانیا و تهنانه نات به ریتانياش.
علیه گوجیش پارچه قاقهزه که هی به دهسته نه پهريووه که هی گرتبووی
به رز دهکرده و چاویکی لی دهکرد و دیگوت ٿوچار بق تیروری
جوابدیران و گهوره پیاوی نئرانی پیویست ناکا کازم و مازمان بنیزینه
نیو ئاگر و لهه دهودا چلون به مووشکه له قه لای ديموکراتان دا
هه رئوا له ئه سه ری هیلالله که های خومانه و دهست له هه مهه کور و
کوچبوونه و هکان دهه شتینهن.

دوای دوزینه و هی نگوستیله سیحر او بیه که و ریکه و تی جوله که
و موسولمان له لیواری که نداوی فارس و عاره ب و داکوتانی فروکه
بی فروکه و انی تیسرائل له ولاقی ئازه رباچان، ئیدی کلاوه که سوورا.
هیاللی شیعه و دک که ژووی بهر سکی که ره بوزی گوینی کیشان
هه لویزندرا و هیلال بتو به بازنە. بازنە سه هوینیست به دهوری
مانگی کوماری ئیسلام بیدا. تیستا کوماری ئیسلامی مانگه و دده لات
و هه ژمۇنی و چەک و چۆلی تیسرائلیش خەرمانەی دهوریه تى.

لهم بارو دوخدا سیاسته تی لیدان لهنال و له بزمار زیات برهوی سهندووه. له لایه ک پیزدار قائنی خوی ده گهیه نیته به غدا و له بهر میلیشیاای حه شدی شه عبی ده پارته و ده لئی بیکنه خاتری ئم بریشه له به رژه و هندیه کانی ئمریکا مه دن. ئیمه له ولاده خه ریکی ته رمشی قه هرمانانه ين. کاتیکیش ده گاته وه تاران ده لیت ئیمه له نیو خاکی ئه مریکا ئه و که سانه ته مبی ده کین که قاسمییان کوشت و ده بی ووه ک سه لمان رو شدی خویان بشارته وه. دیار ئەمیان یانی ده سله لاتی

نه مریکا بزانه نئمه کارمان بهئیو نییه، به لام رهنه گهه ره بومان بکری پاشان له کاتی گونجاودا ترامپ و مایک په پمئو تیرور بکهین، سه روکی ده سه لاتی دادوه رانه هی دادوه ریش نه و هوی پاش و اژوکردنی حوكمی سیداره دکانی چند زیندانیه کی سیاسی خوی له به ریه ک کیشاوه و، ده لی نئمه له ریگه کی یاسا نیونه ته و بیه کان و ریکخراوی مافی مرؤوف و دادگای لاهه و ریکخراوی نه ته وه یه کگر تو وه کانه وه به دوای خوینی حاجی قاسمدا ده رین. جه ماعه تی نیو نه و مانکه ئیسلامیه کی له نیو خه رمانه هی سه هیونیستان دایه، له یه ک کات و سات دا له نال و بزمار

رپورتی پیشیل کرانی مافی مرؤوف له روزهه لاتی کوردستان له سی مانگی پاپزی ۱۳۹۹ای هه تاوی دا

زگا ئەمنىيەتىپەكانەوه بە تۆمەتى چالاکىيى
مىننىيەتى و سىياسىلى لەدژى كۆمارى ئىسلامى و
رژوھەندىيەكانى ئەو رىزېيمە كىراون. ژمارەيەك
وان دواى ليكۈلىنەوه و ليتىچىنەوه كانى ناوهندە
مىننىيەتىپەكان تا كاتىي دادگايى كۈرانيان بە دانانى
رمەتئازاد كراون و ٤٢ كەس لەوان حوكىمى لە ٤
نگ تا ١٥ سال و سەرچەم ١٩٤٧ مانگ زىندان
١٦ سال و ٣ مانگ) زىندانيان بەسەردا سەپاوه.
كىرتىنى ١٤٣ كەس و حوكىمدىنى ٤٢ كەس
وان لە ماوهى سى مانگى پايدىزا زياقىر لە ٥٠ كەس لە
كوردىستان خۇيان كوشتووھ كە ناوهندى مافى
مرۇققى روژھەلاتى كوردىستان شونناسى ٢٧
كەس لەوانى بە روونى تۇمار كىردووھ كە كەم
تەمەنلىرىنىيان كورىيىكى ١٢ سال و بەتەمەنلىرىنىيان
پايدىكى تەمنەن ٥٧ سال بۇوه.
ئەم ناوهندە لە شەش مانگى يەكەمى
ئەمسالايش دا ئامارى گيانيان لەدەست دانى ٩١ كەسى
بەھۇي خۇكوشتن راگەياندىبوو و بەھەش ژمارەي
ئەم كەسانەلە ماوهى ٩ مانگى ئەمسالا خۇيان
كوشتوه، لانى كەم ١١٨ كەس بۇوه.

ئەشکان عەزىزى، تەمەن ۱۷ سال، خەلکى كرماشان كە پۇچى پېنچىشەممە ۲۴ يى زىبەر لەگەل براكەي بەناوى بورھار نىيو شار سەرەر قۇيانە لەلایەن ھىزەكانى بايگاى دەولەت ئاوا درانە بەر دەستىرىزى و رووداوهدا ئەشکان كۆزرا و بورھان بىنۇندى بىندار بولۇ.

نه و ئامار و زانیارییانه‌ی ناوهندی مافی مرؤوف
ر و قژه‌لاتی کوردستان له سه‌ر پیشیلکردنی
مافی مرؤوف له کوردستانی ئیران بلاوی کردوتە وە
زانیاریه و بەشە له و حالە تانه دەگریتە وە كە هەوا
زانیارییەکان به ئاشکرا بە میدیاپی کراون و له
بەن سەرچاوه باوده پیکراوه کانه وە ئاماژەیان
ناوهەتى، نەگىينا نە و ناوهندە پېتى وايە كە ئامارى
زىد و درووستى پیشیلکاربى مافی مرؤوف لە
ورdestan بەھۆى كومارى ئىسلامىي ئیران زۇر
باتل له و ئامارىيە كە دەختریتە بەرچاوه.

بتو خویندنه وهی ورده کاری و داگرتنی خشته و
بنوینه کانی نهم راپورته سه ردانی نهم به سته ره
کن:

کوردستانی ئىران له سى مانگى پايىزى ۱۳۹۹ و
له ودرزى سېيھەمى ئەمسالىيش دا سەركوتكارىي
كۆمارى ئىسلامى و پىتشىلەرنى مافى مرۆڤ لە
ھەمو بەستىتە سىياسى، مەددەتى، كۆمەللايەتى و
تابۇورىيەكانى ئەزمۇون كرددوه.

بەپىدى ئەو داتا و زانيارىييانە ئاواهندى مافى سەرۋەت بىق رۆزھەلاتى كوردىستان لاي خۆي تۇمارى كردوون، لە ماوهى سى مانگى پايزى زىياتر لە هەزار حالەتى پېشىكىردىنى زېرى مافى سەرۋەت لە كوردىستان ropyى داوه كە ئەم ئاواهندە زىياتر لە ٣٠٠ حالەت لەوانى تۇمار كردووە. لە ماوهى ئەم سى مانگىدا لانى كەم ٤٨ كۈلەر و كاسېكارى ئاواچە سەنۋورىيەكانى كوردىستان يۈونەتە قوربانىي سىياسەتى پەرەنەسەندىنى كوردىستان لە رووى ئابۇرلى و دەفتارى ئۇزمۇنكارانە ئۆمارى ئىسلامىي ئىران دەرھەق بە گەلى كورد. لە ٤٨ كەسە ١٨ كەسيان كۆزراون كەسىش درېندر بۇون.

کوژران و بریندار بیونی ۴۸ کولبه ر و کاسبکاری
کورد له و هرزی پاییزی ئەمسال له حالیکدایه
کە له سى مانگى هاواينىشدا لانىكەم ۶۸ کولبه ر
و له و هرزی بەهارىشدا ۵۸ کولبه ر و کاسبکار
بە تەقەی هېيە چەکدارەكانى كۆمارى ئىسلامى
كۈرۈباپوون و بریندار بیپۇون؛ بەوهش ژمارەدى
ئەو كەسانەي له سەرەتاي ئەمساللەو بەھۇي
سياسەتى دۈزۈنکارانەي كۆمارى ئىسلامى
گىيانيان له پىتناو پارووه نازىك داناوه، گەيوهتە
۱۷۴ كەس كە ۷۷ كەسيان كۈرۈزاون و ۱۰۷
كەسيش بریندار بیپۇون.

هه رو ها هي زه چه كداره كانى كومارى ئيسلا مى
له و ما و ديه دا تقه يان له دو و شوان له نا و جه كانى
با نه و ما كوش كدو و و كه ره زا قول كانو خه لكى
گوندى "رده لكى ژور و و" كوز را و كيوان قادر پور
نه با نه به تو ندى بريندار بوبو روزى پين جشمه ممه
17 اي ره زب ريش هي زه ئين تزام ميه كانى شارى
شه هري يار سه ر به پاريز كاي ئه لبورز لا وي كى
تمه مهن 20 سالى خه لكى سنه يان به ناوي "كه زوان
لهماسى" له مي وان بيه كى شه وانه ده ست به سه ر كرد
و دواي ده ست به سه ر كران له پشتته و ته قي يان لى
كرد و كوش تيان. له كرده و ديه كى جينا يه تكارانه ي
ديكى دا روزى پين جشمه ممه 24 اي ره زب ره هي زه
ئين تزام ميه كانى پا يكى دهولت ثاواي كرم اشان
تو توم بيلكى جورى "پى ژو 405" يان دا يه به ر
ده ست بيزى گولله كه له ئاكامي ئه ده ست بيزى دادا
شوق فيرى ئوق توم بيلكى كه ميرمندالى يكى ته مهن 17
سال به ناوي "ئشكان عه زيزى" بوبه گيانى له
ده ست داوه و ميرمندالى يكى ته مهن 17 سال انديش به
نا وي "بورهان عه زيزى" به سه ختنى بريندار بوبو

سنه عددی رؤسـتـهـمـزادـهـ، خـلـکـی
شارـیـهـوـرـامـانـیـ تـهـخـتـ کـهـ ئـیـوارـهـیـ پـوـزـیـ
سـیـشـهـمـمـهـ ۲۷ـیـ خـهـزـدـلـوـهـ بـهـ تـهـقـهـیـ هـیـزـهـ
نـیـزـامـیـیـهـکـانـیـ حـکـوـمـهـتـ گـیـانـیـ لـهـدـهـستـ

ریزیمی سیاسیي ئىران له نیوان ئوتوریتاریزم و تو قالیتاریزمدا

له سپیداره دانی خیرا به دادگای سه حرایی

وینه کانی او بشهیکن له دیمه‌نى گولله باران‌کردنی به‌کۆمەل له لایه‌ن سادق خەلخالی‌یه وە کە رۆژى ۳۱ گەلاویزى ۱۳۵۸ له رۆژنامەی اطلاعات بلاو کراونه‌تە وە رۆژى ۷ خەرمانان له رۆژنامە کانی New York Times, Washington Post, spiegel, Daily Telegraph, Figaro, Paris Match بلاو کراونه‌تە وە. وینه کان له دوو رۆژى جیاوازو دوو شوینى جیاواز گیراون.

دیلان هردی

کرد. نمودنیه کی به رچاو، له سیداره دانی
ژماره یه کی زور له به بندکراوه سیاسیه کان
بوبو که له هاوینی سالی ۱۳۶۷ دا برووی
دا. له رووداوه دا، به فتوایه کی خومه یه نی،
چهند هزار به بندکراوه سیاسی له
ماوهی چهند مانگدا به شیوه نه هینی
له سیداره دران و ترمه کانیشیان
له گوره به کومه له کان و له شوینه
نادیاره کاندا خرایه ژیر گله و. به پیش
سره رچاوه چوراوجوره کان، ژماره ده و
که سانه له سیداره دران، له نیوان ۳
هزار بق ۵ هزار که س دبه بوبو. ده و هش
به و اتایه دی که کوماری ئیسلامی، بلاو
نه کردنیه و شاردنیه و دیمه نه کانی
له سیداره دانی و هکوو هه لیک قوسته و
بق ده و هی ژماره یه کی زیاتر له چالاکانی
سیاسی به شیوه نه هینی له سیداره
بد. خومه یه نی له فتواکه ییدا که بندکراوه
سیاسیه کانی به سزای مردن حوكم دا،
رایگه یاند که "ده وانه له نیو زیندان دا
پیداگری له سه بیرون باوره سیاسی
خویان ده کن، به مردن سزا دهدرين".

دیواری سالی، ۱۳۶۱

له سیداره دانی چالاکانی
سیاسی به شیوهٔ ئاشکرا
له کەمیی دا، بەلام به
شیوهٔ نەھینی و له ژووری
زیندانه کان رپووی له زیادبوون
کرد. نموونه يەکی بەرچاو،
له سیداره دانی ژماره يەکی زۆر
له بەندکراوه سیاسیيە کان
بwoo که له هاوینی سالى
دا رپووی دا. له و رووداوددا،
بە فتوایه کی خومه يەنی، چەند
ھەزار بەندکراوى سیاسى
له ماوهی چەند مانگدا به
شیوهٔ نەھینی له سیداره
دران و تەرمە کانیشیان له گوړه
بە کۆمە لە کان و له شوینه
نادیاره کاندا خرابیه ژیر گلله وه

ریکخراوی لیبوردنی نیونه ته و هی له راپورتیکی ۱۳۹ لایه رهی دا، ئه رو داده و دکو تو اوان له دژی مرؤفایه تی له قله م دا و رایگه یاند که هه مهو قوریانیه کان ئندامان و لایه نگرانی حینز به سیاسیه کان بیون و زوریه یان له ژیر ئه شکه نجه دا گیانیان له دهست داوه که له نیویان دا مندال و میر مندال و ژنانیش هن و ته نیا هوکاری له سیداره دانیان له لایه ن حکومه ته و، بیرون برو سیاسیه که یان بیوه. ریکخراوی لیبوردنی نیونه ته و هی داوا له ریکخراوی نه ته و یه کگرت و هکان ده کا که دستیوهردان له و بابه ته دا بکا بقو ئه و هی لیکولینه و هی سره خو بقو دوزینه و هی گوره به کومه له کان نه نجام بدرین. ئستا له ژیر گوشاری ریکخراوه نیونه ته و هی کان دا، له سیداره دانی ئاشکارای به ندکراوه سیاسیه کان راگیراوه به لام، به شیک له به ندکراوه ناسیاسیه کان تا ئیستاش له شوینه

وینهی ۱ : وینهی خهلا تکراوی جهانگیر رهزمی له لایهن پولیتیزیرهوه. فرۆکه خانهی شاری سنه، ۵۵ خهه رمانانی ۱۳۵۸ کاتژمیر ۱۷:۰۰، گولله باران کردنی ۱۱ کهس. ناوی قوربانییه کان: ئەحسەن ناهید، شەھریار ناهید، جەمیل يەخچالى، ناسىر سەلەيمى، عەبدوللا فوولادى، موزەفەر نيازەند، سىرۇس مەنۇچىرى، ئەسغەر مۇسىدىرى، موزەفەر رەحىمە، عەسما پېروھلى، عەتا زەندى. سەرجاوه: www.pulitzer.org

حکومه‌تیک ئەوه گرنگە کە هیزى
بالادهستى و سەروهري خوي له سەر
چەستەي سوورەتكانى پېشان بدا.
دەولەت بە كەلکوهرگرتەن لە ترس و
سزادان، بە زۆر سوژەكانى والى دەكاكە
پېز لە دەسەلاتى گشتى بگرن. لە وينەي
كەدا، بە گوتەي وينەگرەكان، دەستگير
كراوهەكان كارمەندانى نەخۇشخانەي
شارى مەريوان بۇون، كە لەنیو ھەمان
بىنای نەخۇشخانە و لە پېش چاوى
ھاپىشەكانيان بە تۈمەتى ئەوهى لە
بوارى پزىشكىيەو يارمەتىي ئەندامانى
حىزبە كوردىيەكانيان داوه، گوللەباران
كران. ئەو كەسانە لە بەر ئەوه لە نىيو
بىنای نەخۇشخانە گوللەباران كران،
تا بە ھاپىشەكانيان نىشان بدرى كە
يارمەتىدانى نەيارانى كومارى ئىسلامى،
بلىئىن. ۳۰ خولەك دواتىر، ھەموو يانى
بە پېلانگىر تۆمەتى بىار كىرد و بە بىن
ھەبوونى هيچ بەلگە و دىكىيەمىنتىك،
سىزايى لە سىيدارەدانى بقۇ دەر كىردىن.
بە پېش چاوى ھەموو كارمەندانى
فروكەخانەدا بىرىيان بقۇ زەۋىيەكى
خۇلاؤى لە دەرەوه. چەكدارەكان جڭە
لە يەكىكىيان، ھەموو يان دەمۇچاۋىيان
ساپقۇشى و ھەرودەما چاوى دەستگير
كراوهەكانىشىيان بەستىن. يەكىك لە
گىراوهەكان (عيسىا پېرەولى) ھاوارى
كىرد كە بىتاتاونە و كاسېبىيەكەسى تەنبا
باپولە فرقۇشتنە و هيچ پەيودندييەكى
بە سىياسەتەوه نېيە. نەيدەتوانى
لە سەر پى راپەستى، بەلام بەر زىيان
كىردهو. كاتىك كە فەرمان درا و
گوللەباران كران، لەگەل ئەوهشدا كە
لەخالىي بان دەكىردى، بقۇ دەسەلاتدارانى
و كاتى كومارى ئىسلامى، بلاوكىردنەوەي
يىنەي دىمەنلى لە سىيدارەدان زۆر
رنگتەر بۇو لە خودى لە سىيدارەدان. بە
مۇتەي ئەو، ھەيلىكۈپتەرىكى نىزامى،
ھەشىوهى تايىبەت بقۇ گواستنەوەي
يىنەگرەكانى رۇژنامەكانى "اطلاعات"،
كىيھان و "جمهورى اسلامى" تەرخان
رابوو، تەنزا بە مەبەستى گرتن و بلاو
رەننەوەي وينەگرەكانى دىمەنلى لە سىيدارەدان.
يىنەگرەپەرىكى دىكە بە ناوابى خەلەل
ھرامى كە ئەو يىش وينەگرە رۇژنامەي
اطلاعات" بقۇ دىمەنلى لە سىيدارەدانى ۱۱
سسى لە فروكەخانەي شارى سىنە لە
سالى ۱۲۵۸دا وينە گرتووه، بەشىوهەي
و داداوه كە دەكىرىتەوه:

A black and white photograph showing a group of people gathered outside a brick building. A man in a dark suit stands near the entrance. Another man in a light-colored shirt and dark trousers stands further back. Several other individuals are visible, some sitting on the ground and others standing near the building. The scene appears to be a public gathering or protest.

وینهی ۲ : نه خوشخانه مهربیان، ۳ی خه رمانانی ۱۳۵۸، کاتژ ۱۸:۳، گولله باران کردنی ۹ که س. ناوی قوربازیه کان: حوسین مه سولتانی، ئەمین موستەفا سولتانی، ئەحمد پیرخزری، حوسین پیرخ زاره عزیزى، ۴۰ داستان بەزمەن ئەخزىزى، ۴۱ لان نوسیدم، ئە

نایق عه‌ریزی، عه‌لی داستان، بیهنه‌ام ته‌خزری، جه‌لال نه‌سیمی، ته‌حمد و قادر زاده. سه‌رقاوه : www.equal-rights-now.com

له سیستمه میکی توقتالیته ردا، دادگا
ئاساییبه کان سه ربه خویی خویان
له دهست ددهن، چونکه به سیاسی کردنی
دادگاکان ده بیته ئامانجی ریژیم. دواز
سه رکه و تنه شورشی ۱۳۵۷، خومه ینی
ههندیک که سی ئایینی و هکو دادوه رهی
شه ره بق دادگایی کردن و سزادانی
ئهندامانی ئه و حیزب و گروپانه دیاری
کرد که له لایه ن کوماری ئیسلامیه و
قه دغه کرابوون و بق مانه وهی خویان
به رگریهان ده کرد. خومه ینی پیاوو
ئه و که سانه هی کوماری ئیسلامی ره
ده که نه وه، توانبارن و پیویست ناکا
دادگای فرمیان بق دابنری و پر و سه
دادگایی کردنیان بق به ریوه بچی، چونکه به
قسه هی و دادگای فرمی بق ئه و که سانه
به ریوه ده چنی که روون نیبه توانبارن
یان نا. هه ر بقیه، ژماره هی که دادوه رهی
ئایینی ده ستنتیشان کرد بق ئه وهی
توانبارن به بی دادگای فرمی سزا بدرين
و به خیراییش سزا یاه که جیبه جی بکری.
یه کیک له و دادو دره ئایینی بیانه به ناوی
سادق خه لخالی، به جوری دادگایی کردن
و سزادانه سه حراییه که ناسراوه. ئه و
به کو مه ل خه لکی سزا دهدا و خیرا له
سیدارهی دددان و وینه و فیلمه کانیشی
له میدیا کاندا و هکو سه رکه و تنه کوماری
ئیسلامی بلاو ده کرده وه. قوربانی بیه کان
زورینه یان چالاکانی سیاسی و ئهندامانی
حیزبیه قه دغه کراوه کان بوبن. له دوا بین
چاوه پیکه و تنه دا، خه لخالی پشتراستی

من دادوهری ئایینى بۇوم، زیاتر لە ۵۰۰ کەسی سەھر بە پېچيمى پاشايەتىم لە سیداره داوه، هەرودە سەدەن كەسم لە كوردىستان و خۇزىستان لە سیداره داوه. پەشيمان نىم لە هەممۇ ئەوانەي كىرىدومن. لە سەھر ئە و بىرايەم كە كەمم كوشتووه، چونكە زۆر كەس شىايەنى مىدىن بۇون و نەمتوانى راۋيان بىڭەم. ”
سادق خەلخالى

دادوهریکی دیکهی ئایینی بە ناوی
ئایه‌توللا مەھەللاتی کە شایاھە‌تحالى
دیمەنی لە سیدارەدانی ۱۴ کەسە، کە
لە لایەن خەلخالىيەو سالى ۱۳۵۹ لە
شارى شىراز لە سیدارە دران، بەو شىتوھ
رووداوه‌كە دەگىرتەوە:

[...] له سیداره دراوه کانی شیراز، ئه و زیندانی یانه بون که پیشتر دادگایی کرایوون و به سزای زیندانی کردن حکوم درایوون، یان چاوه بیی تازار کرانیان بون. یه کیک له وان ژنیکی دووگیانی جوله که بون که ته نانه ت به ندیش نه کرابوو و هه ر له بنه ره ته و هیچ دو سیه یه کی دادگایی کرد نی نه بون، به لام له لایه ن خه لخالی یه و دستگیر کرابوو و کاتژمیریک دواتر سزرای له سیداره دانی بق دهر چوو. ژنه که به بیستنی سزاکه ای، هاوازی کرد و له هفوش خوی چوو، به لام دوای و ده هفوش هاتنه و هی، له سیداره درا. [...]

دادگایی‌کردنی سه‌حرایی شیوه‌یه کی
ناسراوی دادگایی‌کردن و سرزادانی
ساله‌کانی دوای شورشی ۱۳۵۷ ای تیرانه،
به تابیه‌ت بوق دادگایی‌کردنی چالاکانی
سیاسی شیوه‌یه که له دارگا که
راسته و خود دوای دهستگیرکردنی تومه‌تباره
سیاستیه کان، له شوینی گیرانیان، به بی
تیپه‌پکردنی قوناغه‌کانی پرروسه‌ی دادگای
فرمی پیک دی و حومکه‌که شهه‌لهوی
دهددهکری و به خیرایی جتبه‌جی دهکری.
به گوته‌ی جههانگیر ره‌زمی، وینه‌گری
پژنامه‌ی "اطلاعات" که له‌گهیل چه‌ند

چۈنپەتىپى دەستكارى كردنى سېستەمى دراۋىي بانكى ناوهندىپى

ئېران بۇ پشتگىرىي دارايى لە شەرە ناپراستە و خۆكان

فاکس نیوز - هالی مہکہ

ئۇوهى بە دەستتىشان كىرىنى چەند نرخى
جىواز بۇ گۈرىنەوەي پارە بىشارىتىھە.
لىكولىنەوەيەك لە لايمەن ئەنجومەنى
ئاتلاتلىتىك، لە سەردەتاي ئەوسال ئاشكرای
كىردوووه كە ئەكتەرەكانى بازىرگانى و
دارايى بەرەبەرۇسى ئالنگارىي لانىكەم "دۇو
نرخى رىيال كە جىوازىيەكى زورىيان لەكەل
يەكتىدا ھېي، لە كاتى بە رىيەبىردىنى چالاکىي
ئىنيونەتەوەي دەپنەوە: نرخى فەرمى كە
لەلايەن بانكى ناۋەندىيەوە دىيارى دەكىرى
و سوبىسىدى بۇ دەبىرىتەوە و نىختىكى
ناجييگىر كە لەلايەن داوا و دابىن كىردىن لە
بازارى بى ياسا، كۆنترۇل دەكىرى. ئە و
ناهاو سەنگىيە لەنىوان ئە و دۇو نرخەدا
خىتىرا بۇوه ھۆى ناكارىگەربى لە چالاکىيە
بازارگانىيئىنىنەتەوەيەكانى ئىران كە دەيان
الله ۱۲۱

ساله بارده و امه.
به لام کاتیک نرخیکی گورینه و هی سیه هم،
سیسته می نیما، نزیکه می سی سال له و هبیش
دهست نیشان کرا، هه ولی دا بازرگانی
نیونه ته و هی و دهست راگه یشتن به دراوی
بیانی ئاسانتر بکا.

گازیت پیداگر بوو که تهنانهت به سه پاندنی ئابلوقەي بەردەوام بەسەر بىزىمە شەرانشۇدا، بۇ دەولەتى ولاته يەكىرىتووه كان هەر وا دۆزار بۇو كە بۇشاپىيەكان داپۇشى، بېشى زورى بە و هوپىيە كە ئىستا ھەممۇ شىتىك دىجىتالە. ئە و گوتى: بۇ ھەممۇ لايەك گەلىك ھاسانە ئاللوپىرى دارايى لە دۇورەدە بىكەن. بە ھەمان شىۋە كەلکۈرگەتن لە تەكىنلىك پىشىكەتىووئى ژىرىيى دەستكىرد، بۇ تاقمىي وەك سوپىاي پاسداران ژىماردىن و بەرىيوبەرىي ژىمارەيەكى زۇر ئاللوپىرى بچۈوك كە بە تەواوى رەوا بن، بەلام لە ھەمان كاتدا دابىن كەرنى دەيان مىليون دۇلار بۇ پاشتىگىرىي دارايى تىرورىزىم كەلەك گەلەنەن

بی، کاریکی کران بیهه.
هه رچونتیک بی، قاسمی نژاد گوئی
هه نگاوی بچووک هه ن که دهکری
ره چاو بکرین، ”بز سنووردار کردنی
ئۇپه راسیونیکی ئەوتۇ، باشتیرین ئامرازى
واشینگتون كەم كەندە وەدی داهاتى شىران بە
گشتىيە، ئەوه شىتىكە كە بەرىۋەدە رايەتىي
ترامپ كەردوویەتى. هه نگاوی دووهەم
تومارى رايەلەی بەربلاوى ئېپراتوريي
بازرگانىي سوپاپاپا پاسداران و گرینگەن لە وە
خەلکى بەرىۋەدە رايەلەكە لە نېو لىستى
رەش دایه.“

کو هومندی داریم، بدهم هر کان
ثابلوقه کانی و لاته هم یک گرفتوه کان هم لگرین
و تاران به میلیارد دولاری بکه ویته دهست
و به شیوهی بهربلاو دهستی به سیسته می

دارایی نیونه توهیی را بگا، سوپای پاسداران

ب سیوهیه کیت به سیوهکان بسی خوی
بو دابین کردنی دارایی بو تیروریزم دابین
دهکا.
”
بینهnam بین تالبلو، هاوکاریکی پلبه رزی
FDD، هاورا بوو و گوتی؛ ”سووکردنی
ثابلوقه کانی سهپنزاو به سه ر یه که کانی
چالاک بو دابین کردنی دارایی بو سیاسه تی
شیران لهمه ره نارده کردنی شورش، به
تایبه تی به گه راندن و هدی ریکه و تینیکی
فه شهل که سندووقی پاره هی بو تاران
دابین کرد، به مانای سه پاندنی شکستی
است اتشک، دیمه، خدا راهه“

و: کمال حسن پور

و: کھمآل حہ سہن پور

خالى هەستىيارى "نیما" ئەوهىيە كە دراوى بىيانى لەو پلاتفۆرمەدا پارەي كاغەز نىيە، زۇر جار، پېشتر هاتۇتە نىيۇ سىيىستەمى دارايى نىيونەتە وەيىھەد. بۇ وىنە، هەنارەدەكارىيکى ئىرانى كە لە دارەكەيىدا لە باڭكىيلى تۈركىيە يۈرۈقى گىر دەكەۋى، ئەو پارەيە بە ھاوردەكارىيەك دەفرۆشىتە وە كە يېرىسىتى بە يۈرۈقىيە. ئەو پارەيە پېرىسىت ناكا بگاتە سىيىستەمى دارايى ئىران. ئەو بۇ كۆمپانىيائىكى سەر بە سوپای پاسداران زۇر باشە، كە دەتوانن ئەو پارەيە وەرگرن و، بۇ وىنە، بىنېرنە كۆمپانىيائىكى لە لوپىان كە كار بۇ حىزبۈللا دەكە

لئالوویری بچووک به پریوه دهبا که دهست به سهر داگرگنی دژواره، چوونکه ریژه‌ی پارده‌که به دو لار که متر له و ئاسته‌یه که له لایه‌ن سیسته‌می ئاشکاراکاری AML دیاری کراوه. ئه‌وه وا دهکا که بانکی ناوه‌ندی حاشا له‌وه بکه کا ئاگاداری هلسکوکوت له‌گەل تېۋرىپەستان بۇوه.

بە گوتەی ئیران ئىنتەرنېشنان، ئه‌وه بە لارپىدا بىردنە ناياسىيە له نىوان سوپاىي پاسداران و پارە فرۇشانەوه لە ئىزىز چاودىريي بەرپرسى بالاى لۇجىستىكى وزارەتى بەرگرى و بەرپرۇھەرایەتىي توپىزىنەوهى پىشەسازى و كەسانى وەك سەردار سەيد حوجەتوللا قورەيشى و هاوكارەكەي رەزاقاولى ئىسماعىلى، كە له ٢٠١٦ لە لايەن ويلايەتە يەكىرىتووه‌كانەوه بە هوئى گىتىرانى دورى سەرەتكىي له كەشەپىدانى بەرئامەتى مووشەكى بالىستىك خارا ئىزىز ئابلوقە، بەرپرۇھەرایەت لە مانگى ئۆكتوبەردا ئاواي له لايەن نەتەوە يەكىرىتووه‌كانەوه، بە هوئى كوتايى هانتى فەرمى وەردەگرئى. بۇيە ناوى سوپاىي پاسداران له بەلگەنامە فەرمىيەكەندا نانووسرى.

ئاكامەكەي، بە گوپىرىدى لىكۈلەنەوهى ئیران ئىنتەرنېشنان ئەوهى كە، پارەي وەددەستهاتو پېشىدا له لايەن دامەزراوه دەولەتتىيەكانەوه ئاسانكارىي بۆ دەكرى تا مەئۇرۇيەتەكانى سوپاىي پاسداران له دەروهى سنۇورەكان، كە له لايەن يەكە بەدناوەكەي سوپاىي قۇدسىوه لە عىراق، سوپوريي، يەمن يان لوپىنان بەرپرۇھەرایەتىي بەھىز بکا. جەڭ لەوه، دەلين ئەوه بۇتە هوئى كەمبۇونەوهى پارە بۆ هاوردەكەنلىنى كەلپەلى ھەستىيار وەك ئامىتىي پىزىشىكى و دەوا و دەرمان.

عەلەوي ئاماڭىز بەوه كەد كە بەو پارەيە، سوپاىي قودس مۇوچەي مىلىشيا بەكىرىگەراوه‌كانى رېژىم، كرىپى چەكچۇل و كەرەستەي پېۋىست بۆ ئەوان و، پارەي پېۋىست بۆ جىبەجى كەنلى ساپۇتاڭ دابىن دەكىرى. ئەو له درېزەدا گوتى، "دابىن كەنلى شىدا له لايەن دامەزراوه دەكرى تا مەئۇرۇيەتەكانى وورەكان، كە له لايەن يەكە

دیراق، سووریه، یه‌مهن یان
دارایی به یارمه‌تی بانکی ناآوندی و که‌لکی
خراب و هرگز تن له میکانیزمی خستنی دولار
بؤ نیو بازاره‌وه شتیکه که له را بردوودا
نهکراوه. چونکه پیش چرکدنی ئالبوقه‌کان،
سیه‌بای، قه‌دیس، یا، هی، بنه‌سته، استهه خه
قاسیم، نداد گه‌تی؛ خالی، هوسنیار

له کاتیکدا که چهند ساله ئابلوقه و
ھەلمەتى ئەوپەرى زەخت" لە لایەن
بەریو بە رايەتى ترا مپ بە سەر ئىراندا
سەپېتزاوه، بە گویرە پاپورتان پىزىمى
ئىران و باسکى سەربازىي ئەو، واتە سوپاى
پاسداران، لەوانە يە بە كەلکوەرگەتن لە^{كە}
بۈشىايى ياسايى لە سىستەمى دارايىيە^{كە}دا
ئىزىنى دەسترتاڭە يىشتن بە مىليونان دۆلار
پارەيان پى درابى. بە گویرە لىدىوانىكى عەبدولناسىر
ھىممەتى، بەرپرسى بانكى ناوهندى لە
مانگى مارچ بەلواوه تاران توانىيەتى
ئىزىزىكە ۱۵ مىليارد دۆلار پارەى بىانى
دەستتە بەر بىكە: پاشان ئەو پارەيد بەھۇى
ھەلاوسانى نىرخ [بە دراوى ئىرانى] بە
شىتىوھى دەستكەردد بەرز كراوەتتە و لە^و
لابەن بانك، ناھ دىنلىكە و فەۋە شەر او دەتە و .^{ھە}

هه رچونیک بی، به گویره‌ی یکولینه و دیه کی تله فیزیونی "ایران نترنالشنا" که له لهدنه وه به‌نامه‌کانی بلاو دهکاته وه، سوپای پاسداران سیسته‌می خوی بق په‌رد پوشکردنی کاریگه‌ر له‌زیر تاوی پاره به قدردان هه‌یه که به و شیوه دلار و یوروی و دهسته‌اتو له ریگای هه‌نارده‌کردنی کالا له بازاری په‌ش دهکریته‌وه.

"شاھید عله‌وی" سه‌رنووسه‌ریکی تیران یئتنه‌رنه‌یشنال به "فاکس" ی گوت: "دهله‌تی تیران هه‌مو و روژیک به میلیونان دلار دهخاته نیو بازاره وه تا پیش به دابزینی نرخی ریال [دراوی تیران] بگری. ئه و دلارانه ده‌بی بدرینه هاورده‌کارانی کالا و بخریته نیو بازاره وه، به‌لام به کرده وه، سوپای قودس به‌شی زوری ئه و دلارانه به نرخی که‌م، له بنه‌کانی پاره گویره‌یه و دیه سه‌ره به خوی و به یارمه‌تی بانکی ناوه‌ندیی دهکری. ئه و پاره‌یه له کوتایی دا دهکاته دهست تاقمه به‌کریگیاره‌کانی سوپای پاسداران له ناوجه."

پارهی و ددهستهاتوو پ
دەولەتىيەكانەوە ئاسانكارىي بۇ
سوپای پاسداران لە دەرۋەھى س
بەدنادەكەی سوپای قودسەوە لە^{لە}
لوپنان بەرىۋە دەھن، بەھىز بىكا

پرفسه که ناوی 'نیما'یه، سیسته مینکی سه رهیله که له تاپریلی ۲۰۱۸ له لایه ن بانکی تاوندیبه ووه، که چاودروانی کشانه و هی دونالد ترامپ، سره کوماری ئەمریکای له برجام دهکرد، شتیک که مانگی دواتر قه و ما، دامه زرا. ئە و سیسته مه ریگا به هئانارده کارانی تئرانی دهدا دراوی بیانی به بیزیه کی زور بفروشن، که زور جار له نیوان نرخی فرمی ۴۲۰۰ پیال بوقه ک ۲۶۰۰۰ دوollar و نرخی نافه رمی که پتر له

ریشه دهه فورسی
نیما ته نیا له سیستمه می بانکی ئیسلامی
به ناوی حمواله کار دهکا، که به شیوه
دله ربلاؤ بق گواستنوه هی پاره له ددره و هی
دامه زراوه بیرؤ کراتیئه که با نکیه و هه کلکی
تی و هر دهگیری و له سه مر مقمانه دامه زراوه.
تامانجه که ئوه بوو که کومپانیا ئیرانیه کان
که کلوپه لی بنه رهتی هاورده دهکن که
نه نیوخوی ولاط گیر ناکهون، له نیوبیان دا
ددرمان، کلوپه لی ئیلیکتروقنی و گهنم،
دهستیان به دراوی سوبسیدکراو رابگا. له
نه مان کاتدا، هه نارده کاران دهبن به شی
برچاوه پاره بیانی و ده دسته هاتوو له
ددره و هی ولاط را بگهیه نن و له پلاتفورمی
نیمای بانکی ناوهندی دا بیفرشنه و هه
دنه قاتا نیخان اشکا اشکا

لہ دیکٹاتوریسھوہ تا دیموکراسی

(بئامانج گرتني ده سه لاتي ديكاتور)

هر وک له ژماره‌کانی پیشدا باس کرا و له ژماره‌کانی داهاتووشدا وک زنجیره باس به رجاوتان دهکه‌وی،
له دیکتاتوریه‌وه تا دیمکراتی ناوی تویزینه‌وه‌هیه کی "جین شارپ"، بیرمه‌ندی ناوداری بواری خه‌باتی مدهنه‌ی
و ناتوندوتیزه. شارپ سالی ۱۹۲۸ له ئوهايۆی ئامريكا له‌دایك بووه، دوكتورای فله‌لسه‌فهی سیاسيی بووه و جیا
له ماموس‌ستایه‌تی له زانکوکانی ئامريكا، بق لیکولینه‌وه له سه‌ر خه‌باتی ناتوندوتیز سه‌ردانی زور و لاتی کردوه
و ته‌نانه‌ت زور جاريش بق په‌روه‌ده‌کردنی خه‌لک سه‌ری له ولايانی دیکتاتورلیدراو هه‌لیناوه و له‌وه گرینگتر
له چهند ولاتیک خوی گه‌یاند ووهه ریزی پیشنه‌وهی نازیزیان و تیکه‌ل به خه‌لکی ئازادیخوازی ئه و ولايانه بووه.
کاکلی ئیده‌کانی جین شارپ ئه‌وه‌هیه که "دیکتاتوره‌کان هيیزی سه‌ره‌کی خویان له گویرایه‌لی و ملکه‌چی خه‌لکه‌وه
وهددهست دینن، ئه‌گه‌ر خه‌لک ئاوا ملکه‌چ و گویرایه‌لی ده‌سه‌لاتداران نه‌بن ده‌توانن دیکتاتوره‌کان به چوکدا بینن یا
ده‌نا مه‌جبور به ئالوگوریان بکه‌ن."

لهم زنجیره باسەدا باس له بندەما فيکرييەكانى "جىن شارپ" بۇ خەبات دىزى دىكتاتۆرى دەكىرى:

پولیس و هیزه چهکداره کان له به رانیه ره رچه شنه
نافرمانیه کدا ده بنی چاودرینی سزای قورس بن و
له گه ریش شورش بکن مهترسی له سیداره دانیان
سه سره. هر بیوه هیزه دیموکراته کان نابی داوای
شورشی به پله له له ئفسه ر و سه رباره کان بکن،
به لکو کاتیک که ددرفه تی پیوهندیان هه یه ده بی
پونی بکنه ووه که چهندین جوزی نافرمانیم و دک
نافرمانی داپوشراو هه یه که ده کری له قواناغه کانی
سه ره تابی دا که لکی لی و دریگن. بق وینه پولیس و
هیزه چهکداره کان ده تو ان کاتیک فهرمانیان پی ده کری
بقو سه رکوت، به ثانقه ست فهرمانه کان به ناریکو پیکی
به ریوه بیه. حه شارگهی که سانی دواکراو به
مهله بیوه بچن، نهندامانی هیزه ژازدیخوازه کان له
سه رکوت و گرتن و ده کردن ناگادر بکنه ووه و له
دانه ووهی راپورت به سه روروی خویان هه له بکن.
له فسسه ره نارازیه کانیش به نورهی خویان ده تو ان
نه ناردنی فهرمانی سه رکوت کان دا ئاستنگ و کیشه
بروست بکن. سه رباره کان ده کری بق ئاسمان و
سوره له خوپیساندران ته قه بکن. هر بهم شیوه یه
کارمه ندانی دزگا سه ربارزیه کان ده تو ان په روره دنده
و به لگهی فهرمانه کان ون بکن و نه هیلن کاره که
باش به ریوه بچن و خویان له نه خوشی بدنه تا
نیزتیان پی بدهن برونه و مالی خویان.

هیزه چه کداره کان ئاگادار بکنه وه که خه باشی
ئازادیخوازانه له کوتایی دا سه ر دهکه وی. هیزه
چه کداره کان ددبی لوه حالی بکرین که ئەم
خه باشنه تەنیا بق لوازکردنی دەسەلات و له بین
بردنی دیکتاتوره و نایبیته هەر داشه بق ژیانی
ئهوان. له کوتایی دا ئەم ھەولانه ددبی وردى
هیزه چه کداره کانی دیکتاتور لواز بکەن و دوایه
وەفاداری و گویرایەلی ئهوان بەرانبەر به دیکتاتور
بگورن بق ھاواکارییان لەگەل هیزه دیمۆکرات و
ئازادیخوازانه کان. ستراتیژیيەکی وەھاش ددبی کار
له سه ر پۆلیس و کارمەندە کانی دەولەت بکا.
بەھەر حال راکیشانی ئەم هیزانه و له کوتایی دا
دروستکردنی نافەرمانی له نیویان دا بەرانبەر به
دیکتاتور نابى به هەلە ببیتە هوی ھاندانی ئوان
بۇ شکستدانی دیکتاتور له رىگاى سەربازىيە وە.
ئەم شېۋازە له كرددە ددا نایبیته هوی دیمۆکراسى،
چۈنكە (ھەروا كە پىشتر باس كرا) كۈودەتا بالا ئانسى
ھیز لە نیوان خەلک و دەسەلاتداران چاڭ ناكا. ھەر
بۇيە گرىنگ ددبی كە لالەيەك لەم باردوھ ئامادە
بکرى كە چلون ئەفسەرانى وەرگەپاولە دیکتاتور
لەوھ حالى بکرین كە كۈودەتا يان شەرى نىخۆيى

هررو اکه خه باتی دریزخایه ن له ستراتیزیه
برهتاییه کانه وه به ره و قوناغه به رزه فرانه و
سکه تو ووانه کان گه شه ده کا، ستراتیزیسته کانیش
یسته بیر له وه بکنه وه که به ج شیوه دیه که ده تو ان
رچاوه کانی ده سه لاتی دیکاتور به رته سک
نه وه. ئامانجی ئه م لیکولینه وه و بیر لیکردن وه دیه
ئی کلک و هرگز تن له «خو بواردنی خلک له
کاربی ریژیم» بو گه يشن به دو خنکی باشتله
رژه وندنی هیزه ئازادی خوازه کان دا بی.
هکل به هیز بونی هیزه دیموکراته خه باتکاره کان،
ئی ستراتیزیسته کان پلانی گه ور هر بو خه باتی
باسی و بیرون که هاو کاری نه کردنی ریژیم
مریژن تا به ئامانجی ئیفلیج کردنی سیاسی
شه سهندو و له کوتایی دا رو و خانی دیکاتور،
رچاوه کانی هیز و ده سه لاتی لی جیا بکنه وه.
پیوسته به وردی پلان بو ئه وه دابیریزی که هیزه
ادیخوازه کان به ج شیوه دیه که ده تو ان پشتیوانی
لک و ئه و گرو و پانه که پیشتر له خزمتی
دیکاتور دا بون، لاوز بکنه. ئایا پشتیوانی خلک
له قاودانی درندیه کانی ریژیم لاوز ده بی؟ ئه می
ناشکرا کردنی ئه و نه هامه تیه ئابور بیانه که له

گورانکاری له ستراتیژی دا ستراتیژیسته کانی خه باقی سیاسی ده بی به رده وام
ستراتیژیه گوره و سنورداره کانیان هه لیسه نگین
بو شهودی بزانن چون به رینه ده چن. بو وینه له وانه یه
خه باته که بهو شیوه یه که چاوه روان دکری نه چووه
بیشی. ئنگه روابو پیویسته ئالوگوری پیویست
له ستراتیژیه کدا بکری. بو زیادکردنی هیزی
بزوونته و کونترول کردنی مهیدانه که ج شتیک
دکری بکری؟ لم دوخه دا ده بی کیش که دیاری
بکری، ستراتیژیه کان دیسان هه لیسه نگیندرين و
وانه شه ئرک و به پرسایه تیبه کان به گروپیکی
یکه له خلک بسپیردری، که لک له هیزی دیکه
وربکردری و دهورنیکی نوی له کاره کان دهست
بی بکری. کاتیک که ئه مه کرا، گه لاله نوی ده بی
دسبه جي کاري پی بکری.
به پیچه وانه ئنگه رخه باته که زور باشتير له وودی
چاوه روان ده کرا چووه پیشی و دیکاتور زووتر
شهودی پیشینی ده کرا به ره و لاوازی پویی، هیزه
لمازادي خوازه کان به ج شیوه یه که ده بی ئه وودی
ورددستیان هیناوه بیماریزین و بو رو و خاندنی
دیکاتور که لکی لی و در بگرن؟
جوابی ئه م پرسایاره له به شی دوایی دا دده بینه وه.

حکمی سارديخوارد بگيرن. بو ويه توان
دتوانن پشتگيري له تشهنه كردنی نارهزايهتی و
هاوكاري نه كردنی ريزيم له نيون هيزه چه كدارهكان
بگهن و هانيان بدهن بو كارنه كردنی به تانقهست
و گوينه دان به فهرمانه كان و پيشگرتن له سر
سره رکوتی خلهك. هرودها ئهم ئفسمه رانه دتوانن
له ريگاي ئمنيهتی و پاراستنى ئازادي خوازه كان
و پيدانى يارمهتی و ناردنى خوردوخوارك و
پيدا ويستييه پزيشكيه كان و شتى له و باهته،
يارمه تييه كي باشى بزوونته و ئازادي خوازه كه بدهن.
ئه رتەش يەكىك له گريكترين سەرچاوه كانى
ھيزى ديكاتوره كانه، چونكە دتوانى ياستەخوا
كەلك لە ھيزى رىكوبىك و چەكوجۇلى خۈرى
و درېگرى بو ھېش كردنە سەر خەلکى نارازى.
ستراتژىستە كان دەبى ئۇوه بىزانن ئەگەر پۇليس و
ھيزى چەكداره كان به تەواوى له پشتى ديكاتور بن
و گوييرايەلى فەرمانه كانى بن، شىكست دانى ديكاتور
زۇر زەممەتە و تەنانەت ھەرشىكري. بۇ يە
ستراتژىستە كان دەبى زۇر گرېنگى بۇو ستراتژىييانه
بدهن كە مەبەستىان نەھىشتن و له بىن بىرىنى
و دەفادارىي ھيزەكانى سەر بە ديكاتورە.
ئازادي خوازه كان دەبى ئۇوه بىزانن كە نارهزايهتى
و نافەرمانى له نيون هيزه چەكداره كان و پۇليسدا

دیکتاتوری بهیری: دهی بو پشتیوانیه که نکاتاتور دهکری هینده لواز بکری که بگاهه ئاستی لایه‌نی یا تئنانهت بکوردری بو پشتیوانیه کی لاق له هه‌لکانی لایه‌نگرانی دینوکراسی.

رهوتی پلاندانان بو به‌ریوه‌بردنی خه‌باتی ساسی و هاوکاری نه‌کردن، دهی لایه‌نگران و تئیوانانی دیکتاتور بو وینه گروپه نیوخوییه کان، زبه سیاسیه کان، پولیس و به‌تاییه‌تی ئه‌رتەش به دی سه‌رنجیان بدریتى و چاوه‌دیرى بکرین.

ناستی و هفادراری هیزه چه‌کاره‌کان، به ئەفسەر و ربارازه‌و، بـرانبه‌ر به دیکتاتور دهی بـخەملنېرى يارى بکری که داخوا هیزه دیمۆکراته‌کان توانانی یىگـریبان لهـسەريان ھـے یـه ئـه؟ رـدـنـگـه زـۆـرـیـک سـهـرـبـازـهـکـانـ بـهـ زـۆـرـهـمـلـیـ هـیـنـراـیـتـتـهـ سـهـرـبـازـیـ نـارـازـیـ بنـ. لهـوانـشـهـ زـۆـرـیـکـ لـهـ سـهـرـبـازـانـ وـ سـهـرـانـ بـهـ ھـۆـکـارـیـ شـھـخـسـیـ، بـنـھـمـالـهـ بـیـ یـانـ باـسـیـ لـهـ حـکـوـمـتـ بـیـگـانـهـ بنـ. چـ ھـۆـکـارـگـەـلـیـ اـنـدـیـهـ بـتوـانـ کـارـیـگـەـرـیـانـ لـهـسـهـرـ ئـەـفـسـەـرـ وـ رـبـازـهـکـانـ ھـبـنـ؟

هـ قـونـاغـهـ سـهـرـتـایـیـهـ کـانـیـ خـهـباتـیـ ئـازـادـیـخـواـزـانـهـ دـاـداـ

بـیـ سـترـاتـیـزـیـهـ کـیـ تـایـیـهـتـ بـوـ درـوـسـتـکـرـدـنـیـ

دـنـدـیـ لـهـگـەـلـ هـیـزـهـ چـهـکـارـهـکـانـ وـ مـئـمـورـهـکـانـ

تـکـاتـاتـورـداـ دـیـارـیـ بـکـرـیـ. هـیـزـهـ ئـازـادـیـخـواـزـهـکـانـ

ئىّعدامى ٤٨ بەندكراو، گرتى ٦٢٨ كەس، كۈزدان و بىرىنداربۇونى ٢٣٣ كۆلەر و تەقىنەوھى مىن بە رووى ٧٠ كەس لە كوردىستان دا

سالی ۲۰۲۰ زایینی له ناوچه سنتوره کانی
کوردستان به هۆی تەقینە وەی مین و تەقەمە زنییە
بە جیمماوه کانی دوای شەپری عێراق و ئیران
گیانیان له دەست داوه که ناسنامەی ۳۱ کەسیان
بەردەستی "چاونیوز" دایه. له و ژمارەیه ۱۰ کەس
گیانیان له دەست داوه و ۲۱ کەسی دیکەش بە

قهزادی ریثیمی ئیرانه و دادگایی کراون، که سزای لازنکهم ۴ که سیان له سیددارد دان بودو. ۲۱ که سی دیکه ش له دادگایی کراون سزای ۱۰ هزار و ۷۳ مانگ به نذکر دنیان به سه ردا سه پاوه، که سه رجهم کات

ناآهندى ئامارى مافى مرۆڤ بۇ رۇژھەلاتى
وردىستان (چاونىيۇز)، كورتە راپۇرتى
شىلكارىيەكانى مافى مرۆڤ لە رۇژھەلاتى
ردىستانى لە سالى ٢٠٢٠ بلاو كردهوه:

خوکوژی: بـهـهـوـی سـیـاسـهـتـه نـایـهـجـیـیـهـکـانـی کـوـمـارـی
ایـسـلـامـیـیـیـ نـیـرانـ بـهـتـایـیـهـتـ لـه بـوـارـی ئـابـورـی و
شـلـهـزـانـیـ کـوـمـهـلـگـهـ، هـرـوـهـاـ بـیـکـارـیـ، هـزـارـیـ و
کـدـیـشـهـیـ خـیـزـانـیـ، چـاـوـنـیـوزـ تـوـانـیـوـیـهـ تـیـ سـهـرـجـهـمـ
مـهـهـالـیـ خـوـکـوـژـیـ ۲۰۵ کـهـسـ بـلـاوـ بـکـاتـهـ وـ کـهـ
۱۵۲ کـهـسـ تـوـمـارـ کـراـوـهـ.
شـکـیـ هـرـهـزـقـرـیـ ئـهـ وـ خـوـکـوـژـبـیـانـهـیـ وـهـبـهـرـ ژـنـانـ
کـهـوـهـ وـ لـهـ خـوـکـوـژـیـبـیـانـهـداـ، کـهـ تـهـمـهـنـترـینـیـانـ
منـالـیـکـیـ ۱۲ سـالـانـ وـ بـهـ تـهـمـهـنـترـینـیـشـ ژـنـیـکـیـ ۶۰
سـالـانـ بـوـوـهـ.

کوشتاری کولبهر و کاسپکارانی کورد:
له ماوهی سالی ۲۰۲۰ زایینی دا، لانیکه م ۲۳۳
کولبهر و کاسپکاری سه رسنور و ریگاویانه کان
به تقهی هیزه چه کداره کانی ریژیمی ئیرانه و
کوژران و بریندار بون. لهم ژماره دهی ۷۴ که س
گیانی له دهست داوه و ۱۵۹ که سیش بریندار
بون. به شی هره زوری ئه و کولبهرانه به تقهی
راسته خو خو پیکراوان، به شیکی که میشیان به
ھوکاری به ربوونه ودی له به رزاییه کان. تەقینه ودی
مین، سه رما بردو وی بی بووته قوربانی سیاسیه تی
بس کیان خەلک کە دەلە شەلات

بپی ناماره کانی "چاونیوز" ، له ماوهی سالی
۲۰ زایینی دا . لازیکم حومی له سیداره دانی
هاونیشتمانی کورد له بهندیخانه کانی
ژهه لاتی کوردستان و ئیران جیبه جی کراوه .
در له و ماوهیه دا ۴ بهندکراوی سیاسی ، به
هکانی هیدایت عه بدولالپور مسته فا سه لیمی ،
بیر شیخ عبدالولا و دیاکو ره سوول زاده ، به
سەتی چالاکیی سیاسی ئىنعماد کراون .

ہدایت شاخ و سفر

شہزادہ زاہید عہلامی

ئازا وەك پلىنگ و

خوشه‌ویست و هک باوک

برایم چووکه‌لی

پژیک دادی نه ته و هکه مان بووکی ئازادی
بگریته باوهش و هاوارى بزگاری و سەربەستی
بەگوئی گەلانی دنیا بگەینى. بۇ ئەم ئامانچە بەرزە
لەمیز سالە رۆلە شۇرۇشكىرىدەكانى گەلى كوردى،
تىكۈشەرانى رىيگا ئازادى بۇ كېيشتن بە لۇونتكەى
سەركەتون و سەربەرزى لە هىچ فیداكارىيەك و
تىكۈشانىك درېغان ئەكىدووو و گيانى خوشيان
لەو بىيازىدا بەخت كىدوو، يەكىن لەو قارەمانانە
كە بۇ گەل خېباتى كرد و لەو پىتاواشددا گيانى
بەخت كرد شەھيد زاهىد عەلامى ناسراو بە «پدر زاهىد» لە ناوچەيە.
براييم چووکەلى

شهید زاهید علامی له سالی ۱۳۲۴ هـ تاوی له بنه ماله‌یه کی نایینی له گوړه کی چوړ باغی سنه له دایک بوو. به هوی هله لومړه رجی ژیان تواني ته نیا تا ۳۰ ای ناوهدنی درس بخوینې و، پاشان رووی کرده کارکدن و بوو به کارمه‌ندی نیداره‌ی بهداشت و بو ماوه‌یه ک له شاره‌کانی سنه و مریوان کاری کرد.

کاتیک ګه لانی شیران له دڑی ریزیمی پاشایته‌تی راپه‌رین و نیشانیان دا که هیچ شتیک کار ناکاته سه‌ر داخوازه شورشکیرانه کانیان، زاهیدیش لیبر اوانه له ریزی خوپیشاند هر دا هاته سه‌ر شه قام. له نهور فرزی خوینابوی سالی ۱۳۵۸ سنه‌دا، به هوی پیلانی ریزیمی کونه‌په رسنی ئیسلامی تازه به ده سه‌لات ګه بشتوو، به سه‌دان کس له خله‌کی بې دیفاعی شاری سنه شهید بوون. نئوه کاری کرده سه‌ر هستی ناسکی شورشکیرانه‌ی زاهید علامی و برباری دا بیته پیشمه‌رگه و سینگی خوی له پیتاو پاراستنی ګله‌که‌دا بکاته قلغان. بويه له سالی ۱۳۵۸ هـ تاوی دا دهستی دایه چهک و چووو ریزی کومه‌له و، به لام پاش سالیک نئو ریکخراوه‌هی به جي هیشت و هاته ریزی حیزبی دینموکراتی کورستانه و.

ماوهی سالیک له شاری بوکان خرمه‌تی پیشمه‌رگایه‌تی کرد و، دواتر سالی ۱۳۶۰ له هیزی بهیان را گه رایه‌وه ناووندی نثاروان. زاهید پاش ماوهیک له لایه‌ن فرمانده‌ری هیزی شه‌هید شه‌ریفزاده، سه‌روان نیقبال که‌ریم‌نه‌ژاده‌وه به برپرسی نیزامی ناووندی نثاروان دیاری کرا.
پاش ئوهی بیژیمی کونه‌په‌رهستی کوماری نیسلامی په‌لاماری درندانه‌ی بق سه‌ر ناوچه‌ی ژاوه‌ر دهست پی کرد و ئه ناوچه‌یه له لایه‌ن بیژیمی‌وه داگیر کرا، زاهید له لایه‌ن کومیته شارستانی سنه و هیزی شه‌ریفزاده‌وه به فرمانده‌ری لکی یه‌ک دیاری کرا. زاهید علامی روله‌ی به بیروباوه‌ری حیزب‌که‌مان به‌هفوی فرمانده‌ری و بینکوپیکی له سازمان‌دان و شه‌ر و به‌شدارتی لیبر اوانه‌ی له به‌رهه‌رهکانی دئزی هیزه‌کانی بیژیم‌دا بیبووه خوش‌ویستی هه‌مووان و قاره‌مانه‌تنی نه‌و تیکوش‌ره و بیردی زمانی

خلهک و هاوسمهنه رانی بیو.
شهپری تازایانهی ئه و روله قارهمانه به تاقی تهنيا له گهل هيلى کوپىتىرى دوژمن له سهر تيره شاخى «كوجىك كورى» ناواچەي ژاوهرف كه زاهيد بە تازايىتى و هەلمەتى كەمويىنە پيشىگىريي لە هاتته خوارىنى ئوھىلى كوپىتىرانە كرد بۇ هەتاھەتايە وەك يادگارىتكى پېرۋز لە قارهمانەتى و نەبەزى ئه و روله نازا و قارهمانه له نئيو دلى خەلکدا ماودتەوە، زاهيد عەلامى وەك مامۇستايىھەكى شارەزاي نىزامى دايىم بىشىمەرگە كانى بىنۇينى دەكىردى، فيرى تىكىنەكى شەر و رىگاى بەربەركانى له گهل دووژمنى دەكىردىن و وەك فەرماندەرەتكى لېزان، كارامە و بە ئەزمۇون، ئەوهى دەپىنان بە سەخاھ دىتە، بە بىشىمە، گەكانى دەگە استىهە.

زور جار رووی له هاوسته‌نگه رانی دکردن و به زمانی ساکار و پر له خوشی ویستی پیتی دهگون: «ئیمه کوری ئه و خله‌کین و بؤخومان پیازی پیشمه‌رگایه تیمان هلبئژاردووه و نابی متنت له سه‌ر خله‌ک بکه‌کین و نابی زەھمەتی ئه‌وان به فیرو بدھین. رهفتارمان دەبى پاک و سادقانه و له خزمەت ئاواتى خله‌کە ماناندا بى، دەبى شەردەف و ئابرووی خله‌ک له پەلامارى داگىركەران بپاريزىزىن و نەھىللىن دۇزمن بەھىسىتىو، هەر جارى لە دولى بە شىبوھى پار تىزانى دەستى لى بوجەشىنин و سەركەوتىمان لەو شەنەنەتلىرىدەن بەرلەنەتلىرىدەن

شیوه رهگاره دایی». شهید زاهید شورشگیر به کرده‌ودش بوقئم ببرو باوره پیروزه هنگاوی دهنا و، به گله‌لای ریکوبیکی نیازامی دوژمنی دهبه‌زاند، له شهره‌کانی ساله‌کانی ۱۳۶۱ و ۱۳۶۲ له ناوجه‌کانی چهمشار، حوسین‌ثاوه، سارآل، که‌ریزه و، هروده‌ها شه‌ره‌کانی سله‌لوه‌تیاوه‌ای رینگای سنه - دیوالان، رینگای مارنج - موژدر، و چهند عمه‌لیاتی نیو شاری سنه، شهره‌کانی تتجه‌ره، میراوه، نهران، سارآل و باینچوو؛ فرمانده‌ریی پیکوپیک و بهنجه‌س زاهید علام‌رن، برهان‌یه.

مانگی گهلاویتی سالی ۱۳۶۲ شه هید نیقبال که ریمنه زاد فه رماند هر دی هیزین ئه وکاتی شه ریفیزاده په یام بو شه هید زاهید که فه رماند هر دی بیو ده نیری که له گهله پیشمه رگه کانی بو لای هیز که له ناوچه هی لیلاخ بیوون بگه رینه وه. زاهید علامی له ریگای چوون بو شوینی مه به است چهندین که مینیان بو دوڑمن دانایه وه و زهبری زور کاریگه ریان له دوڑمن و دشاند و چهندین ماشینیان تیک شکاند. له و زنجیره عمه لیاتانه دوڑمن به ته اوی تاسابیوو، و ودک و رچی بربنداز به دواوی پیشمه رگه کان دا ده گهرا. بؤیه له چهند لاوه هیرشی کرده سه ر پیشمه رگه کانی لکی یه کی شه هید شه ریفیزاده و لکه کانی دیکه که ماوه دیه کی که م لیک دوور بیوون. شه هید زاهید، همه ودک عاده ته به گهلاوه، نیکه بیک بنیانه و ۵۵

ریزی ساروکت ساده‌تر بود - این پیش‌پیجی میراثی و فرهنگی
به روزیه وه په لاماری دهبرده سه‌ر دژی گله‌لیه کان و چهندین جار هیزشی
دوژمنیان تیک شکاند.

روژی ۲۷ کلاویژ دوژمن سه‌ر له نوی هیزشی بو پیشمه رگه کان
هینایه وه. فرمانده زاهید و هاوسمه نگهارانی له ئاوايی «سه‌ر کاریز»
ناوچه بیله‌واری کامیاران له گله بکوگیراوانی روژیم تیک هله‌لچون
و شه‌ریکی توند دهستی پی کرد. له شه‌ر دا زیاتر له ۵۰ که‌س له هیزی
دوژمن کوژران و بريندار بونون، به لام به داخه وه دلی بی خوشی پر له
ثاواتی زاهیدی فرمانده به گولله‌ی دوژمن پیکرا و خوینتی روژایه نینو
سه‌نگه‌ری شه‌ردف و، بو هه میشه مالاوايی له کوردستان و حیزبه‌که‌ی و
هاوسه‌نگه‌راني کرد.

خاتونی خولیای ماف

علی فتحی

۱۷ی ناگوستی ۱۸۰۱، خاتوو فریدریکا برمیمیر (Fredrika Bremer) له شاروچکه‌ی کی نیزیکی "نیوپو" له باشموری پوژنلای و لاتی فینله‌ند له دایک دهی. له تمهنه‌ی سی سالیدا به بنه‌مالوه ده‌گویزنه‌وه بو شاری ستکهولمی پیته‌ختی سویه.

باوکی فریدریکا برمیمیر، یهک له بازگان و خاوهن ملکه دهله‌مه‌نده‌کانی سوییدی بوو.

کارایه‌ک که تهنا گوپرایه‌لی کچه‌کانی به‌لاوه گرینگ بوده و وستوویه‌تی که‌س له قسیه ئو ده‌ره‌چ. دایک فریدریکا شنیکی نه‌ریت خواز که به‌رده‌ام نیگه‌رانی ئو بوده رونگه کچه‌کانی میردیان و هگیر نه‌که‌وی، چونکه به قیاسی پیویست جوان نه‌بوونه.

دایک و باوکی فریدریکا له پیوه‌ندی له‌گله په‌رورده و خوینده‌واری کچه‌کانیان. هر به‌وهنده قانع بونه، که‌سیک هله‌کوه و بیته خوازینی کچه‌کان و ئیدی زیادتر له‌وه بیریان له داهاتووی ئو کچانه نه‌کردووه‌وه. فریدریکا له‌هه‌رامبهر ئو نه‌ریت‌دا خوی به‌دهسته‌وه نه‌داوه و دزی ویستاوه و دوخی له و "روح" و هسف کردووه. ئو خوی عاشقی زیندانیک بوق‌جه‌سته و "روح" و هسف کردووه. ئو خوی عاشقی نووسین بوده و یهکه رومانی به‌دور له چاوی دایک و باوکی نووسیوه و پاراستوویه‌تی بوق "روح" نازابی راده‌برین" که چاپ و بلاوی بکاتوه. له تمهنه‌ی ۳۰ سالی‌دا بوق یهکه‌مجار له وانه‌کانی ئه‌دهبیات و فلسه‌فدا به‌شدار بوده و له تمهنه‌ی ۳۲ سالی‌دا یهکه رومانی چاپ و بلاو کردووه‌وه.

فریدریکا وکوو نووسه‌ریک هر له سه‌رتاکان دا خیرا ناسرا و کتیبه‌کانیشی به زمانه‌کانی نیکلیزی و فرانسه‌وی و ئالمانی و درگیرانه‌وه. له ئه‌دهبیاتی سوییدی دا فریدریکا وکوو "یهک له دایکانی رومان" ناویانگی ده‌کردووه. ئو کتیبانی له سه‌ردەمی ھیاتی ئو دا که زورترین خوینه‌ریان هه‌بوبی، بیریتی بونه له: "کومله‌هه‌قاشیه‌ک له‌باره‌ی ڑیانی روحانه"، کچه‌کانی سه‌روک کومار، "دراسیه‌کان" و "بنه‌ماله‌ی هه". دیاره کومله‌هه‌قاشیه‌کانی بونه کی زوریشی بوق خوشکی خوی نووسیوه. فریدریکا ویستوویه‌تی ڙنان بینه خاوهن جیکه و بیکه‌ی کومله‌لایه‌تی ڙازادتر و په‌رورده‌هی باشت. ئو له راستی دا یهکه رومانی ھیزیتی نووسی، ویستی بیزاری خوی له‌هه‌رامبهر دوچی ڙنی تهنا و بیکه‌س و بی‌ماه ده‌بری. گرفته‌که‌ی که راسته‌و خوی له‌و شه‌ردا به‌ریاس و کاریکه‌ری له‌سکه رومانیکدا هینایه بیکه‌س و بی‌ماه ده‌بری. گرفته‌که‌ی که راسته‌و خوی له‌و شه‌ردا یاسایه‌ک به چاقانجی ڙنان په‌سند کرا.

فریدریکا هه‌چند ناسراوتین ڻنی سوییدی سه‌ردەی نوزده‌هم و یهکه بیناته‌ری شیوازی نووسینی خوی بوده ناوی "روماني بنه‌ماله‌ی" دواتریش که دهیتی پیشنه‌نگی جوولانه‌وه ڙنان له سویید، مه‌خابن له سه‌ردەمی ئیستادا ته او فه‌راموش کراوه، چونکه کومله‌کی سویید پیشنه‌وتنی به‌چاوه له‌هه‌رامبهر دایین بونه مافی گشتی به‌خویه و بینیوه و ڙنان توانیویانه خاوهن ده‌سلاهات و مافی خویان بن.

زوریه‌ی که‌سایه‌تیه‌کانی بیو به‌سه‌رهات و نووسینه‌کانی ئه و خاتونه، له راستیدا بونه ته ناو و سه‌ردیری رومانه‌کانی ئه، بوق وینه "نینا"، "ھیرتا" و چه‌ندیکی تر. ئو وانه له راستی دا کچ و ڙنانیک بونه که به‌هیزی زختی بنه‌ماله‌وه به زور به‌شو درابون و دواتر توووشی چاره‌نووسیکی پر له نه‌هاما‌تی هاتیون.

فریدریکا له تمهنه‌ی ۴۸ سالیدا تووی چه‌ند سه‌رفه‌ریک بکا به‌ردو ئامیریکا و هر له و سه‌رفه‌ردا له‌گله چارلز دیکنتر ناشنا دهی. دواتریش به‌ردو خوره‌لات و ئاسیا سه‌فه‌ردا و دواتر توووشی زوریه‌ی که‌سایه‌تیه‌کانی بیو به‌سه‌رهات و نووسینه‌کانی ئه و

خاتونه، له راستیدا بونه ته ناو و سه‌ردیری رومانه‌کانی ئه، بوق وینه "نینا"، "ھیرتا" و چه‌ندیکی تر. ئو وانه له راستی دا کچ و ڙنانیک بونه که به‌هیزی زختی بنه‌ماله‌وه به زور به‌شو درابون و دواتر توووشی چاره‌نووسیکی پر له نه‌هاما‌تی هاتیون.

فریدریکا له تمهنه‌ی ۱۸۶۵-۱۲-۲۱) کوچی دوایی کرد و ئیستاش و هک ئه‌ستیره‌یه کی پرشنگداری ئه‌دهبی و لاتی سوید یادی دهکری.

 ۱۷ی ناگوستی ۱۸۰۱، خاتوو فریدریکا برمیمیر (Fredrika Bremer) له شاروچکه‌ی کی نیزیکی "نیوپو" له باشموری پوژنلای و لاتی فینله‌ند له دایک دهی. له تمهنه‌ی سی سالیدا به بنه‌ماله‌وه ده‌گویزنه‌وه بو شاری ستکهولمی پیته‌ختی سویه.

چه‌ند دلپیک له ده‌ریای ئه و خوینانه‌ی

قاسم سولیمانی پشتني

فارس نه‌لعلومران و نه‌بیل عبدالولا

بیبرکردن‌هه‌ویه‌یه که ئایه‌توللا خامنه‌یی، ریبه‌ری ذیران، ده‌بی جله‌وه هه‌موو کاروباره‌کانی ذیران له‌دهست دا بی.

له‌مه‌وبه‌ر به‌هفی ئه‌مریکاوه له فرۆکه‌خانه‌ی بې‌غدا رووی دا، بق هیندیک که‌س به‌سامترین کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

قاسم سولیمانی بق ماوهی زیاتر له دوو دهی فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

هیزی قودسی یهکی له لقه کارامه نیزامیه‌یه کانی و هیزی قودسی سوپای پاسداران له فه‌رماندەهی هیزی قودسی سوپای پاسداران کسی رۆزه‌لایتی ناوین دههاته ئه‌ژمار.

ئەنۋەر عەزىزىيان

فاسملوو، روحى قەلەم
و ئەدەبى بەرگرى

سه‌دان ساله جه‌سته‌ی ولاطیکی رهندگین به تاوانی پیتاسه‌که‌ی هه‌ل دقه‌رچی،
به‌لام روایی هاواری له خهیالی ئەم خهونهوه سه‌ری هه‌لدا که له ناخی
دیرۆکى دا میززووی له سه‌ر بینیات ناوه، ئەگەر بیرینی هه‌ناوی له دهروونی
شیعر و نوازدا بدوینین ئەوسا قاسملووی کوردان له رفحی هونه‌ردا ئەبیتە
پەیکەریکی زیندۇووی ئەبەدیی زید و وارى و دەکرى له يەكەمینەكانی جیهانى
سییاسەتدا ناوی بیتین که له‌پووی مانا و نیوھرۆکەوه ئەدەبیاتی بەرگرى
نېغى كى دەدە. ٥

ئەم مروققە پراگماتیستەی دنیای سیاست لە ئورووپاى مودىرئە وە كەوتە پیوشوینى پىتىناسەي نىشتمانى و بەپەرپى باوەرمەندىيە وە رېبەرىي جولانە وە رۇزىلە لاتى كوردىستانە كەى گىرتە ئەستۇ. ئۇ سەردەمەي خەباتى ناشكراشى دەست پى كرد دىرى تاكېپەرسىتى و كۆيلە كەرنى ئەندىشەي مروققى كورد وەستايە وە، هەر بۇيە قەلەم و ئاوازى پرسىيارخۇلقىنى خوش دەويىست وە هۆكۈرييەكى پتەوى بە خاوهەن قەلەمانى ئەدەبى بەرگى ھەبۇو.

لەم هاوارە ئازادە وە بىرەسى بە نويگەرى دا و چەشىنى رېبەرىي كى جىهابىن ئەمۇ چىن و توپەتكانى كومەلگەي لە دەورى ئارماجانچە كانى كۆكىدە وە سەرەئەنjam سەرەرى لە رىكاي سەربەستى كەلەكەي دانا و زامىكى قوللى خىستە جەستەي نىشتمانە وە. ئە و شەي ئازادىي لە ناخى شىعەر گوشى، ئە وە بەكول كۆى لە دەنكى ئاواز بىكى جا دەزانى قاسىملۇ چەند زانستىيانە چۈتە نىپ رۆحى ھونەر و مەبەستى چۈن بە كىيانى موسىقادا كرد و چۈن لە تەحرىرىي ھەمۇ چىنە دەنكى دايە وە، ئىستا ئىپە ئامىرەكان لە خەونە مەزىنە كەي ئەم رېبەرە وە رېنگە ئە و دىۋى رازەكائىن دەپىنۇن و بە چاواي ئەستىرە و تەريفەي مانگدا سەفەرى تۇتەكانى دلى ئەزەن. لە دەمە وە زەمان ناوى كەردىتە سرۇود و وانەي ئەشقى لى فيئر دەبى. كەلىكىن ئە و خوازە ئەدەبىيانەي لە خۇشە وىستى بىرۋاى دا ماناي خۇيان دەست كەوتە وە، ئەكىنە كەلى بابەت لە ناخى بى مانايىدا دەمانە وە، رەنگە بەشىكىش وەك خەيالى دەررۇونى شاعير و ھونەرمەند سەربەمۇر لە قۇزىنى بىدەنگى دا هاوارى ئەپىسراويان چىرى يابە.

هزری والای ئەم ریبىه رە داهینانى ستايىلى ئاوازى كوردى گورى و شىۋازى مۇسىقىي پاپ، كلاسيك، بلووز، جاز، شەرقى، ئىلىكتىرپاپ و فولكلۇرى بەرھو جىهانىكى بەرپلاوتر راکىشا كە تا ئىستاش دەگەمن كەسا يەتتىيەكى سىياسى ھاوشىۋىدەيە كە ئاواز و ھۇنراوه لەم خەياللە و مىلۇددىيان پى دارشىتتىۋە. رەنگە تەنبا ھونەر ئاشقى ئە و نەبوبىي، ئەويش جە وھەر ئەم رازەدى لە قۇوللى خۇيدا ناسىبىي، بۆيە لە رەنگى ئەم ژاڭزانەدا ھاوشىۋىدە سروشتىكى دىلرفىن دەخولقۇ و ناوى دەبىتە سەرددەستەي ھىما ھونەر يەتكان، ئاخىر لە بېرى ئازادىي خۆيە و نورمى مۇسىقىي لە گۈشەگىرى دەرباز كرد و راسانى كىرده قامۇوسى ژىي ئاواز و پەنچە داهینانىكى نۇي، چەند بە ئارامى خزايم سامالى ئاسمانى پى ئەستىرەدى ھونەر و، شىعىريش خەونى خولىيائى و اھۇندەدە كە ئەم رەكەش وشەي تەمنەن بە بېرى ئەو دادەچىتى.

ئەگەر فتوا حاشا لە ژىن خەو بە سوتمانى ولاتى گەلى كوردو دەبىتى و كونى چاوى سرپىنه وەي بە تارىكى دەكىرىتتى، ئەو دەرۋەستى يىشىتمانەكەي قاسىملۇ دىمۇگرافىي خەيالىان لى دەشىۋىنىن و وانەكانى ئەم رىبىرە لە ناخى ئەدەبىيات و ھونەردا دەبنە بنچىنەي رېزىمانى شعورر و بىكەس، مەلەكشا و دەيانتىر ھەبىتى ئەم مەزنانىيەتتىيە چەشنى شكۈرى نىشىتمانان دەھۆنتە و ۵.

هه رکه ناوی قاسملوو دی کاره ساتیکی ژیان ته زین به روکی ته من داده ری
و سیمای ویژدان کرتوش دهبا بق باوده ری و سوزی هونه ر به ئارامی دهکه و نه
خو و گولى له جوانی هنه ناسه و وشهی ئه وئین هله لده گرن و دیده دن له
به روکی شه هید، كەلى جاريش بېركى حەسرەت له بېر بالاي ئەشق دەكەن
تا شیوه نى كۈچى مەزنه مەرۋەقىكى ئاشقى ئاشتى پى بېگىن. ئاخىر قاسملوو
له ناخى نىشتەمانى خۇىدا دەرىز و هەمۇو دەمىن ھەنەسەئى نەسيم وارى
ئەو ئارەقى ناوجاوارى پالەو شوانكارەي و لاتى ئەسىرى و ھومىدى گەورە
دەبە خشى بە روونا كېرى داهاتوو. لەم رازدەو بوبو بە رەمنى ھەستەنە و
لە گۇفەندى ئازادى دا سەرچۆپى سەربەستى دەگرى كە ئەدەبیات و موسىقا لە
ھەزىرىدا خەوى ھەزیان داده پېژن، ئېتىر مەزنه مەرۋەقەكەي و لاتى كورد مېزۇوى
لە سەر بېرى رانا و لەم رازدەو گەيىشت بە ئاستىكى بەرزى دەققىرى زمانى
مۇتىقەكانى ھونه ر و لە زەممەنى خۇيەوە دەستى پى كرد و لە بۇچۇونەكە

خویشی دا نیشتمانی سپارد به گولنهدان تا نازادی.

هەلەمەتى ژىنگەپارىزى لە^١ ناوچەي لاجانى پيرانشىار

ژینگه پاریزنانی ناوجه‌هی پیرانشان، بو دهربیرینی خوش‌ویستی خویان بو ژینگه هله‌تیکی بادام و قه‌زوان ر به روچاندنیان بهریوه برد. له دریزه‌هی چالاکیه کانی پیکخر اوی ژینگه پاریزنانی پیرانشادا، روژر هه‌ینی ۱۲ ای به فرانبار، به ئاماده‌بوونی کومه‌لینکی به‌رقاو له ژینگه پاریزنانی پیرانشان، هله‌تی چاندنی دهنکی قه‌زوان ر بادام، له گوندی زینوینجیان له به‌ری لاجانی پیرانشاده‌بیریوه چوو.

ژینگه پاریزنانی ناوجه‌هی پیرانشان رفرازانی دووشه‌ممه و چوارش‌ممه‌ی هوتتووی رابردووش به به‌شداری سه‌دان کس له ژینگه پاریزنان و چالاکانی مده‌دنی خله‌لکی ناوجه‌که مده‌لمه‌تیکی به‌رفراوانی به‌روچاندن و قه‌زوان و بادام چاندنیان له ناوجه جیاجیاکانی پیرانشاده‌بیریوه بردبوو.

پیچه‌وانه‌ی هه‌ولی چروپر و به‌رده‌وامی کوماری یسلامی بو له ناوبردنی ژینگه و سروشتی کوردستان، خله‌لکی ژینگه پاریز و چالاکانی مده‌دنی کوردستان سالانه به ناوی زاگرسانه هله‌تیکی به‌رین و به‌ربلاوی ناشتنی مه‌مام و چاندنی به‌روو له هه‌موو ناوجه و شاره‌کانی کوردستان به‌ریوه دبهن و بهم جوره خوش‌ویستی و مه‌گناسی خویان بو ژینگه که‌یان ده‌ردده‌برن.

که لاله‌ی یه ک خه و ترویس

به شداری سینه ماکاری بانه‌یی له
فیستیقالی نیوده وله‌تی فیلمی هوله‌ند

نویترین پرورزه‌ی سینه‌مایی سینه‌ماکاری کورد «که‌یوان که‌ریمه» له نیوان ۱۷ پرورزه‌ی هلبزارده‌ی دنیا له بهشی «سینه‌مارت» له پهنجاهه‌مین خولی فیستیقالی نیونه‌ته وهی فیلمی «روتیردام» له ولاطی هوله‌ند هلبزارده‌را.

نایا نئیوه شتیک سه‌باره‌ت به هیوا دهان؟»، نویترین پرورزه‌ی سینه‌مایی سینه‌ماکاری بانه‌بی «که‌یوان که‌ریمه» یه که له دووه‌هه‌مین بهشداری بی نیوهدوله‌تی خویدا وهکو ته‌نیا بهره‌هه‌می سینه‌مای ئیران له و فیستیقاله‌دا بهشداره.

«سینه‌مارت» که به یهکه‌مین، گرینگترین و گوره‌ترين بازاری بهره‌هه‌می هاوېش له جیهان داده‌نری؛ خولی نویی ئه‌مسال به هوى بلابوونه‌وهی پهتای کورقنا به شیوه‌هی ئونلاین له رۆژانی ۱ تا ۵ فیبریوهری ۲۰۲۱ له ته‌نیشت پهنجاهه‌مین خولی فیستیقالی نیونه‌ته وهی فیلمی «روتیردام» له ولاطی هوله‌ند بهریوه دهچن.

پرورزه و درگیراوه‌کان له بهشی «سینه‌مارت» له رۆژانی بهریوه‌چوونی فیستیقالی نیونه‌ته وهی فیلمی «روتیردام» دا: ده‌رفه‌تی ئاشتابوون و هاوكاریي فیلمسازان له‌گه‌ل بهره‌مهیته‌ران، سه‌رمایه‌داران، نوینه‌رانی فروش، بلاوکه‌ره‌وکانی فیلم، که‌ناله ته‌له‌قیزیونیه‌کانیان بوق پیک دی و هه‌روهه‌ئه و که‌سانه‌ی که به‌ته‌مان سه‌رمایه‌کانی خویان بوق گه‌شه‌سنه‌دنی سینه‌ما ته‌رخان بکه، ن ده‌توانن پارمه‌تی ئه‌م پرورزانه بدهن.

فیستیقالی هاو بهشی بهیت و حیرانی روزهه لات و باشوری کوردستان

به «خله دهرزی»، هیرانبینی ناسراوی کوردی خلکی
شاری سه‌ردهشت به هیرانیک فیستیقاله‌کهی رازاندهوه.
هوونه‌رمه‌نده ناودارهی کورد له وته‌یه‌کی کورتدا
هیوای خواست ئم نه‌ریته به هاووبه‌شی خلکی باشبور
و رقزه‌هلا‌تی کوردستان له په‌رسه‌ندندا بی بوقه‌وهی
نه‌وهکانی دوارقز میژووی هونه‌ری نه‌توهه‌که‌یان به جوانی
بنناسن و له بیری نه‌که‌ن.

له دریزه‌هی کاری فستیقال‌دا قاییمقامی شاری رانیه
له و تاریکدا به بایه‌خه‌وه له و ههوله‌ی روانی و، «سه‌لاح
خزری»، هونه‌رمه‌ندی رقزه‌هلا‌تی کوردستان باسیکی له‌سهر
بی‌بیت و هیران و لاوک و هله‌یه‌ست و هونه‌ری کوردی
باشکه‌ش که‌ن.

له بِرگه کانی دیکه فستیقال دا ئەحمد حیران،
فه تاح سه وزهواری، خاله دیهاتی، کاروخ و هرتی و چهند
هونه رمه ندیکی دیکه کوردستانی گهرمین و کویستان
به رهمه هونه ریهه کانی خویان پیشکیش کرد. له کوتایی
«فستیقاله که ش دا کتیبی هونه رمه ندی کوچکردوو مامۆستا
«زیاد حمه ده مین»، هونه رمه ندی ناوداری باشوروی
کوردستان، و هکوو خلات پیشکه ش به هونه رمه ندان و
جهه اران بیژانه به شدار که.

A photograph of a traditional musical performance. Four men are seated on a red carpet. From left to right: a man in a black jacket and sunglasses playing a wind instrument; a man in a dark suit playing a white banjo; a man in a dark suit and a black turban; and a woman in a red and gold patterned dress playing a small drum. Behind them is a wall covered in several large, colorful tapestries featuring geometric diamond patterns in red, blue, and yellow.

رۆژی پینچشەمە ئى بەفرانبار بە بەشدارىي ھونەرمەندان و
ھەيران بىزىانى رۆژهەلاتى كوردىستان، فيستىقىالى بەيت و ھەيران
لە شارى رانىي بەرىيۇھ چوو.
ئەم فيستىقىالى كە كاروبارەكە لەلايەن بەرىيۇد بەرايەتى
بنكەي رۇشنىيەر و ھونەرىي رانىي وە رىيک خرابوو، بە رېزگرتىن
لە خەبات و گيانى پاكى شەھيدانى كوردىستان و پەيامى
عوسمان رەسسىول، بەرىيۇد بەرلى فيستىقىالى «دىدارى بەيت و
ھەيران» دەستى پىن كرد. دواتر مامۇستا خدر قادرى ناسراو

ههولی توّمار کردنی «جیڙنی ههناز» له توّماری جیهانی «يونیسکو» دا

هول دهدري «جيژني هنار» بخريته چوارچيوهي په رودنددي توماري جيهاني يوئينيسکووه. له کرماشان تيميکي پسپوری داتا و فاييل تاييهت به جيژني «شوكرانه بشيرري هنار» يان کو کردوتهوه و له چوارچيوهي په رودنددي توماري جيهاني دا بهري يوئينيسکويان کردووه. ئهه هولهه چالاکاني کولتوروی و بئدارهه ميراتي فرهنهگي و گهه شتياريي کرماشان له حاليکدایه که ولاتي نازهه رايانه نيديعاي خاوهه نيتىي ئهه نهريتهه کردووه، له حاليکدا «جيژني هنار» و رېورده سمهه که، بهشike له په رودنددي توماري جيهاني ههورامان که پيشتر وهک ميراتي جيهاني له لاي يوئينيسکو تومار کراوه. شاياني باسه هه موو سالیک له گهله گهه يشتنى و هرزى هنارچىن، جيژني هنار له ههورامان په رېيوه دهچى. ئهه جيژنه مېشويه کي کونى هه يه و وهک شادى دهربىرينه بؤ گهه يشتنى و هرزى هنار و لەم جيژنهدا ويپاى هلهپه رکى و مؤسيقا، هنار به سه، موانهكاندا داباهش دهکى.

